UNIVERSITÄTS
BIBLIOTHEK
WUPPERTAL

BERGISCHE
UNIVERSITÄT
WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

Demosthenis Et Aeschinis, Principum Græciæ Oratorum Opera

Demosthenes

Aureliae Allobrogum, 1607

In Aphobum I

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-1565

Visual Library

γόμενον, ὑπὲρ τὴν κρηπῖδα, (γραμματικὸν γὰρ ἐμὲ, οὐ χ δὲ νομοθέτην εἴ τε ἡ φύσις εἴτε ἡ τύχη ἐποίησεν) καὶ ἵνα μὴ αἱ μέμψεις τῶν συνειδότων ἑαυτοῖς μὴ ποιοῦσι τὰ δέοντα, εἰς μῖσός με καταστήσωσι· μεμψιμοιρῶν τε παύομαι· καὶ ταῦτα διοικοῦσι τῇ τε εἱμαρμένῃ καὶ τοῖς κρατοῦσιν ἀφίημι· τῶν ἐπιεικῶς ἐχόντων ἀναγνωστῶν δεόμενος, Αἰσχίνου καὶ Δημοσθένους, ἐμοῦ ὑφηγησαμένου, λατινίζειν πειρωμένων μετὰ τοσαύτης εὐγνωμοσύνης ἀποδέξασθαι, μεθ' ὅσης σπουδῆς ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὴν τῶν ῥωμαίων ἀγορὰν τυγχάνουσι προαχθέντες.

A *vltra crepidam (Grammaticum enim, non legiſlatorem, vel fortuna vel natura mea fecit) néve odium mihi querelæ pariant eorum, qui ſe officium non facere agnoſcunt, queri deſino: & hæc fatis atque iis committo, qui rerum potiuntur: æquos lectores orans, vt Aeſchinem & Demoſtenem noſtra opera ſi non Latinè dicentes, at conantes dicere eodem candore accipiant, quo à nobis in Romanum forum ſunt producti.*

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ἀφόβου ἐπιτροπῆς λόγου.

Δημοσθένης ὁ παιανιεὺς, Δημοσθένους τοῦ ῥήτορος πατὴρ, τελευτῶν ἐπὶ δύο παισὶ, τῷ τε Δημοσθένει, καὶ θυγατρὶ, ἐπιτρόπους καθίστησι καὶ τῶν παίδων καὶ τῶν χρημάτων τρεῖς. δύο μὲν συγγενεῖς, ἄφοβόν τε καὶ Δημοφῶντα. ἕνα δὲ φίλον ἐκ παίδων, Θηριππίδην. καὶ Θηριππίδῃ μὲν δίδωσιν ἑβδομήκοντα καρποῦσθαι μνᾶς, ἄχρι ἂν Δημοσθένης εἰς ἄνδρας ἐγγραφῇ. Δημοφῶντι δὲ ἐγγυᾷ τὴν θυγατέρα, προστάξας αὐτὸν προῖκα δύο τάλαντα λαβεῖν. ἀφόβῳ δὲ, τὴν ἑαυτοῦ μὲν γυναῖκα, τῶν δὲ παίδων μητέρα Κλεοβούλην τὴν Γύλωνος, ἀξιοῖ γήμασθαι, μνᾶς ἐπιδοὺς ὀγδοήκοντα· κεχρῆσθαι δὲ κελεύει τῇ τε οἰκίᾳ καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ σκεύεσι, μέχρι τῆς Δημοσθένους εἰς ἄνδρας ἐγγραφῆς. οὗτοι τὰ μὲν δοθέντα χρήματα αὐτοῖς, εὐθὺς λαμβάνουσι. γαμεῖ δὲ οὔτε ἄφοβος τὴν γυναῖκα τοῦ τελευτήσαντος, οὔτε Δημοφῶν τὴν θυγατέρα. διαχειρίσαντες δὲ τὴν οὐσίαν τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων, ὡς ὁ ῥήτωρ ἐπιδείκνυσιν, ὀφείλοντες τριάκοντα τάλαντα ἐκτίσαι ἐπικαρπίας καὶ ἀποδοῦναι, μικρὰ παντελῶς παρέδωκαν εἰς ἄνδρας ἐγγραφέντι τῷ Δημοσθένει. διὸ πρὸς τὸν ἄφοβον εἰσελήλυθεν ἐπιτροπῆς δέκα ταλάντων τὴν δίκην λαχών. ἐπειδὴ τρίτος ὢν ἐπίτροπος, τὸ τρίτον ὀφείλει τῶν χρημάτων, ἃ καὶ συντίθησιν ὁ ῥήτωρ ἔκ τε τῶν ἀρχαίων, καὶ τῆς ἐπικαρπίας κατὰ ἀφόβου, πρὸς τινὰς ἀντιρρήσεις, λεγομένας ὑπὸ τοῦ ἀφόβου.

ARGVMENTVM ORATIONIS in Aphobum, de tutela.

DEmôſtenes Pæanienſis, Demoſtenis oratoris pater, decedens duobus liberis ſuperſtitibus, Demoſtene & filia: tutores inſtituit tum liberis, tum pecuniæ, duos cognatos, Aphobum & Demophontem: & vnum à puero amicum, Theripidē. Ac Therippidæ legat vſumfructum ſeptuaginta minarum, tātiſper dum Demoſtenes togam virilem ſumeret. Demophonti filiam deſpondet, ac duo talenta dotis ei nomine legat. B Aphobum, minis octoginta datis, ſuam vxorem, liberûm matrē, Cleobulam, Gylonis filiam ducere, atque ædibus etiam, & omni earum inſtrumento ac ſuppellectile, vſque ad virilem Demoſtenis ætatem, vti iubet. Hi legatas quidem ſibi pecunias ſtatim accipiunt: ſed neque Aphobus defuncti vxorem, nec Demophon filiam ducit. Cum autem rem quatuordecim talentûm tractaſſent, vt orator oſtendit, & trigenta talenta pro emolumentis ſoluere ac reddere deberent: pauca omnino Demoſtenis iam adulto tradiderunt. Quapropter aduerſus Aphobum, tutelæ nomine actionem decem talentûm inſtituit: quod is pro tertia geſtæ tutelæ parte, pecuniæ trientem deberet: quæ omnia orator tum è ſorte, tum ex emolumentis Aphobum debere colligit, & quaſdam eius obiectiones refutat.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΛΟΓΟΣ πρῶτος.

Εἰ μὲν ἐβούλετο ἄφοβος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὰ δίκαια ποιεῖν, ἢ περὶ ὧν διαφερόμεθα, τοῖς οἰκείοις ἐπιτρέπειν, οὐδὲν ἂν ἔδει δικῶν, οὐδὲ πραγμάτων. ἀπέχρη γὰρ ἂν τοῖς ὑπ' ἐκείνων γνωσθεῖσιν ἐμμένειν, ὥστε μηδεμίαν ἡμῖν εἶναι πρὸς τουτονὶ διαφοράν. ἐπειδὴ δὲ τοὺς μὲν σαφῶς εἰδότας τὰ ἡμέτερα ἔφυγε μηδὲν διαγνῶναι περὶ αὐτῶν, εἰς δ' ὑμᾶς τοὺς οὐδὲν τῶν ἡμετέρων ἀκριβῶς ἐπισταμένους ἐλήλυθεν· ἀνάγκη ἐστὶν ἐν ὑμῖν παρ' αὐτοῦ πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. Οἶδα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὅτι πρὸς ἄνδρας καὶ λέγειν ἱκανοὺς, καὶ παρασκευάσασθαι δυναμένους χαλεπόν ἐστιν εἰς ἀγῶνα καθίστασθαι περὶ τῶν ὄντων ἁπάντων, ἄπειρον ὄντα παντάπασι πραγμάτων διὰ τὴν ἡλικίαν. ὅμως δὲ καίπερ πολὺ τούτων καταδεέστερος ὤν, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω καὶ παρ' ὑμῖν τεύξεσθαι τῶν δικαίων, καὶ μέχρι τοῦ τὰ γεγενημένα διεξελθεῖν, καὶ αὐτὸς ἀρκούντως ἐρεῖν. ὥσθ' ὑμᾶς μήτ' ἀπολειφθῆναι τῶν πραγμάτων, μηδὲ καθ' ἕν, μήτ' ἀγνοῆσαι περὶ ὧν δεήσει τὴν ψῆφον διενεγκεῖν. δέομαι δ' ὑμῶν ὦ ἄνδρες δικασταὶ μετ' εὐνοίας τέ μου ἀκοῦσαι. κἂν ἠδικῆσθαι δοκῶ, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ποιήσομαι δ' ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων τοὺς λόγους. ὅθεν οὖν ῥᾷστα μαθήσεσθε περὶ αὐτῶν, ἐντεῦθεν ὑμᾶς καὶ ἐγὼ πρῶτον πειράσομαι διδάσκειν. Δημοσθένης γὰρ ὁ ἐμὸς πατὴρ ὦ ἄνδρες δικασταὶ, κατέλιπεν οὐσίαν μὲν σχεδὸν τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων, ἐμὲ δὲ ἑπτὰ ἐτῶν ὄντα, καὶ τὴν ἀδελφὴν πέντε, ἔτι δὲ τὴν ἡμετέραν μητέρα, πεντήκοντα μνᾶς εἰς τὸν οἶκον εἰσενηνεγμένην βουλευσά-

DEMOSTHENIS IN APHOBVM ORATIO PRIMA, Hieronymo Vvolfio interprete.

SI voluiſset Aphobus, Iudices, ea facere quæ iuſta ſunt, aut de noſtris controuerſiis, familares ſumere arbitros carere his in foro litigandi moleſtiis potuiſſemus. Fuiſſet enim ſatis, ſtare decretis illorum, vt nulla C nobis eſſet cum eo contentio. Quum verò eorum quibus res noſtræ percognitæ ſunt, ſententiam & cognititionem omnino detrectarit, & ad vos, qui de noſtris negotiis comperti nihil habetis, acceſſerit: neceſſe eſt facere periculum, an veſtra ope ius noſtrum ab eo conſequi poſſimus. Equidē ſcio, Iudices, quàm difficile ſit in certamen deſcendere, ac dimicare de fortunis omnibus, cum viris & dicendi peritis & omnibus copiis inſtructis: mihi homini propter ætatē, rerum prorſus imperito. Quanquam autem longè ſum iſtis inferior: ſpem tamen optimam habeo, me & à vobis quæ æqua ſunt impetraturum: & oratione mea tantum aſsecuturum, vt rem omnē vti geſta eſt, planè intelligatis, nec vllam partem negotij, de quo ferenda erunt ſuffragia, ignoretis. Proinde rogo vos Iudices, vt me benignè audiatis: &, ſi affectus iniuriis videbor, in meo iure conſequendo adiuuetis. Dicam autem quàm potero breuiſſimè: atq. inde narrationē auſpicabor, vnde vos negocium facilimè perſpicietis. Demothenes pater meus, Iudices, rē familiarē talētûm circiter quatuordecim, me ſeptēnē, ſororem quinquēnē reliquit: matrēq. noſtrā, quæ minas quinquaginta nomine dotis in eius ædes intulerat. Mori-

Se aduerſarii pertinacia coactum iudicio experiri, qui pauca de multis reddiderit.

turus,inito de nobis conſilio, hæc omnia Aphobi, & Demophontis F.Demônis,ſuorum,huius ex fratre,illius ex ſorore nepotum,fidei commiſit: tertiũ his adiunxit Therippidem Pæanienſem,non quidẽ cognatione aliqua, ſed amicitia iam inde à puero ſibi coniunctum Huic,ne cupiditate pecuniæ illectus,meum aliquid peius adminiſtraret, vſumfructum.ſeptuaginta minarum ex patrimonio meo tantiſper conceſſit, dum ego ad virilem ætatem perueniſſem : Demophonti ſororem meam,& duo talenta ſtatim habenda dedit:iſti ipſi,matrem cum dote octoginta minarum,& ædes,vnà cum vſu inſtrumenti & ſuppellectilis:ratus, eos etiam tantò me diligentius curaturos, quantò eos mihi,accedente hac neceſſitudine, coniũctores reddidiſſet.Iſti autem portionibus his de patrimonio ad ſe receptis, & reliquis opibus in decenni cura & tutela noſtri tractatis : nos cæteris omnibus fraudarunt:ædes duntaxat,& mãcipia quatuordecim & argenti minas triginta,quæ vniuerſa collecta in vnum,ſeptuaginta minas ad ſummum conficiunt,nobis tradiderunt.Caput igitur iniuriarum, quàm fieri breuiſſimè potuit, expoſitum,hoc eſt Iudices. Pecuniæ autem tantum fuiſſe relictum, ipſi mihi locupletes teſtes fuerunt.Nam in claſſem pro me,de vicenis quinis minis,drachmas quingenas cõtulerunt,tantũdem quantũ Timotheus Cononis filius,& pecunioſiſſimi quique ciues conferebant.Sigillatim autem etiam vobis explicandum eſt, quæ fructuoſa fuerint, quæ non fuerint:&quanti quæque fuerint,His.n.cognitis,liquidò intelligetis: nullos vnquã tutores quã noſtra bona iſtos,vel impudentius, vel manifeſtiùs diripuiſſe rem pupillorum. Ac primùm eos pro me hoc tributum in claſſem æſtimatione ſua contuliſſe, teſtes producam.Deinde me à patre non pauperem, aut qui rem ſeptuaginta minarum haberem,ſed tantam, vt exactione indicta,nec ipſi occultare publicè propter magnitudinem potuerint, relictum eſſe oſtendam.Cape hoc teſtimonium,ac recita.

TESTIMONIVM.

Enumeratio patrimonii Demoſthenis

Quanta ſumma fuerit,hinc etiam apparet, quindecim nempe talentûm.quum cenſus nomine tria talenta conferre voluerint.ſed hoc,audita re familiari, certius cognoſcetis.Pater meus,Iudices,duas officinas reliquit,opificij vtranque non parui: gladiorum fabros triginta,quorum duo vel tres,quinis,aut etiam ſenis, reliqui non minoris certè quàm ternis ſinguli minis æſtimari poterãt. ab his reditũ annuũ accipiebat XXX.minas immunes.Lectorũ fabros viginti numero,ob quadraginta minas oppigneratos, qui XII.minas immunes ei afferebant.argenti ad vnũ talẽtũ,drachmę fœnore mutuò dati: cuius vſura quot annis ſeptẽ minas ſuperabat. Et hæc ſũt,quæ,ipſorũ etiã cõfeſſione,fructuoſa reliquerit.quorũ ſors quatuor talẽta & quinquies mille drachmas : reditus, quinquagenas minas ſingulis annis explet. præter hęc ebur & ferrum vnde fabricabant,& ligneã materiã ad lectos, precij circiter octoginta minarũ. Gallã prętereaa & æs ſeptuaginta minis empta. præterea domũ trium milliũ drachmarum. Supellectilia porrò, calices, aurea vaſa, veſtes, mundum matris, vniuerſa precij decies mille drachmarum : argenti domi repoſiti, octoginta minas. & hæc domi reliquit omnia. Iam Xutho ſeptuaginta minas pecuniæ naualis elocarat : quadringintas & bis mille

A μένος γὰρ περὶ ἡμῶν ὅτ' ἔμελλε τελευτᾶν, ἅπαντα ταῦτα ἐνεχείρισεν Ἀφόβῳ τε τούτῳ καὶ Δημοφῶντι τῷ Δήμωνος υἱεῖ, τούτοις μὲν ἀδελφιδοῖν οὖσιν, τῷ μὲν ἐξ ἀδελφοῦ, τῷ δὲ ἐξ ἀδελφῆς γεγονότοιν· ἔτι δὲ Θηριππίδῃ τῷ Παιανιεῖ, γένει μὲν οὐδὲν προσήκοντι, φίλῳ δ' ἐκ παιδὸς ὑπάρχοντι. κἀκείνῳ μὲν ἔδωκεν ἐκ τῶν ἐμῶν ἑβδομήκοντα μνᾶς καρπώσασθαι τοσοῦτον χρόνον, ἕως ἂν ἐγὼ ἀνὴρ εἶναι δοκιμασθείην, ὅπως μὴ διὰ ἐπιθυμίαν χρημάτων, χεῖρόν τι τῶν ἐμῶν διοικήσειε. Δημοφῶντι δὲ τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν, καὶ δύο τάλαντα εὐθὺς ἔδωκεν ἔχειν. αὐτῷ δὲ τούτῳ τὴν μητέρα, καὶ προῖκα ὀγδοήκοντα μνᾶς, καὶ τὴν οἰκίαν, καὶ σκεύεσι χρῆσθαι τοῖς ἐμοῖς. ἡγούμενος εἰ καὶ τούτους ἔτι οἰκειοτέρους ἐμοὶ ποιήσειεν, οὐκ ἂν χεῖρον ἐμοῦ ἐπιτροπεῦσαι, ταύτης τῆς οἰκειότητος προσγενομένης. λαβόντες δὲ οὗτοι ταῦτα πρῶτον σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῶν χρημάτων, καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν ἅπασαν διαχειρίσαντες, καὶ B δέκα ἔτη ἡμᾶς ἐπιτροπεύσαντες, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἀπεστερήκασι· τὴν οἰκίαν δὲ καὶ ἀνδράποδα τέτταρα καὶ δέκα, καὶ ἀργυρίου μνᾶς τριάκοντα, μάλιστα σύμπαντα ταῦτα εἰς ἑβδομήκοντα μνᾶς, παραδεδώκασι. καὶ τὸ μὲν κεφάλαιον τῶν ἀδικημάτων, ὡς ἂν συντομώτατα εἴποι τις, τοῦτ' ἐστὶν, ὦ ἄνδρες δικασταί. τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας ὅτι τοῦτ' ἦν τὸ καταλειφθὲν, μέγιστοι μὲν αὐτοὶ μάρτυρές μοι γεγόνασιν. εἰς γὰρ τὴν συμμορίαν ὑπὲρ ἐμοῦ συνετάξαντο κατὰ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς, πεντακοσίας δραχμὰς εἰσφέρειν, ὅσον περ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος, καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τιμήματα εἰσέφερον. δεῖ δὲ καὶ καθ' ἕκαστον ὑμᾶς ἀκοῦσαι, τά τε ἐνεργὰ αὐτῶν, καὶ ὅσα ἦν ἀργὰ, καὶ ὅσου ἦν ἄξια ἕκαστα. ταῦτα γὰρ μαθόντες, ἀκριβῶς εἴσεσθε, ὅτι τῶν πώποτε ἐπιτροπευσάντων οὐδένες ἀναιδέστερον, οὐδὲ περιφανέστερον, ἢ οὗτοι τὰ ἡμέτερα διηρπάκασι. πρῶτον μὲν οὖν ὡς συνετιμήσαντο ὑπὲρ ἐμοῦ ταύτην τὴν εἰσφορὰν εἰς τὴν συμμορίαν, παρέξομαι τούτων μάρ- C τυρας. ἔπειτα ὅτι οὐ πένητα κατέλιπέ με ὁ πατὴρ, οὐδὲ ἑβδομήκοντα μνῶν οὐσίαν κεκτημένον, ἀλλὰ τοσαύτην, ὅσην οὐδ' αὐτοὶ οὗτοι ἀποκρύψασθαι διὰ τὸ μέγεθος πρὸς τὴν πόλιν ἠδυνήθησαν. Καί μοι ἀναγίνωσκε λαβὼν ταύτην τὴν μαρτυρίαν. Μαρτυρία.

Δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τούτων ἐστὶ τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας, πεντεκαίδεκα ταλάντων γὰρ τρία τάλαντα τίμημα* ταύτην ἠξίουν εἰσφέρειν τὴν εἰσφοράν. ἔτι δ' ἀκριβέστερον εἴσεσθε τὴν οὐσίαν αὐτὴν ἀκούσαντες. ὁ γὰρ πατὴρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, κατέλιπε δύο ἐργαστήρια τέχνης οὐ μικρᾶς ἑκάτερον· μαχαιροποιοὺς μὲν τριάκοντα καὶ δύο, ἢ τρεῖς, ἀνὰ πέντε μνᾶς ἢ καὶ ἕξ. τοὺς δ' οὐκ ἐλάττονος, ἢ τριῶν μνῶν ἀξίους. ἀφ' ὧν τριάκοντα μνᾶς* ἀτελεῖς ἐλάμβανε τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν πρόσοδον. κλινοποιοὺς δὲ εἴκοσι τὸν ἀριθμὸν, τετταράκοντα μνῶν ὑποκειμένους, οἳ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς αὐτῷ προσέφερον· ἀργυρίου δ' εἰς τάλαντον ἐπὶ δραχμῇ δεδανεισμένου, οὗ ὁ τόκος ἐγίγνετο τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου πλεῖον ἢ ἑπτὰ μναῖ. καὶ ταῦτα μὲν ἐνεργὰ κατέλιπεν, ὡς καὶ αὐτοὶ οὗτοι ὁμολογήσουσιν. ὧν γίγνεται τοῦ μὲν ἀρχαίου κεφαλαίου τέτταρα τάλαντα καὶ πεντακισχίλιαι δραχμαί· τὸ δ' ἔργον αὐτῶν πεντήκοντα μναῖ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου. χωρὶς δὲ τούτων ἐλέφαντα μὲν καὶ σίδηρον, ὧν κατειργάζοντο, καὶ ξύλα κλίνεια εἰς ὀγδοήκοντα μνῶν ἄξια· κηκῖδα δὲ καὶ χαλκὸν ἑβδομήκοντα μνῶν ἐωνημένα. ἔτι δὲ οἰκίαν τρισχιλίων· ἔπιπλα δὲ καὶ ἐκπώματα, καὶ χρυσία, καὶ ἱμάτια, καὶ κόσμον τῆς μητρὸς, ἄξια σύμπαντα εἰς * μυρίας δραχμάς· ἀργυρίου δ' ἔνδον ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ ταῦτα μὲν οἴκοι κατέλιπε πάντα. ναυτικὰ δὲ, ἑβδομήκοντα μνᾶς ἔκδοσιν παρὰ Ξούθῳ· τετρακοσίας δὲ καὶ δισχιλίας ἐπὶ τῇ τρα-

πέζῃ

πέζῃ τῇ Πασίωνος, ἑξακοσίας δ' ἐπὶ τῇ Πυλάδου· παρὰ δὲ Δημομέλει τῷ Δήμωνος υἱεῖ χιλίας καὶ ἑξακοσίας. κατὰ δὲ διακοσίας δὲ, καὶ τριακοσίας ὁμοῦ τι τάλαντον διακεχρημένον. καὶ τούτων αὐτῶν χρημάτων τὸ κεφάλαιον πλέον, ἢ ὀκτὼ τάλαντα καὶ τριάκοντα μναῖ γίγνεται. σύμπαντα αὐτῶν δὲ, εἰς τέτταρα καὶ δέκα τάλαντα εὑρήσετε σκοποῦντες, καὶ τὸ μὲν πλῆθος τῆς οὐσίας ὅσον τ' ἦν τὸ καταλειφθὲν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὅσα δ' αὐτῆς διακέκλεπται, καὶ ὅσα ἰδίᾳ ἕκαστος εἴληφε, καὶ ὁπόσα κοινῇ πάντες ἀποστεροῦσιν, οὐκ ἐνδέχεται πρὸς τὸ αὐτὸ ὕδωρ εἰπεῖν· ἀλλ' ἀνάγκη χωρὶς ἕκαστον διελεῖν ἐστίν. ἃ μὲν οὖν Δημοφῶν καὶ Θηριππίδης ἔχουσι τῶν ἐμῶν, τότε ἐξαρκέσει περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὅταν κατ' αὐτῶν τὰς γραφὰς ἀπενέγκωμεν, ἃ δὲ τοῦτον ἔχοντα ἐλέγξουσιν ἐκεῖνοι, καὶ ἐγὼ οἶδα αὐτὸν εἰληφότα, περὶ τούτων ἤδη ποιήσομαι τοὺς λόγους πρὸς ὑμᾶς. πρῶτον μὲν ὡς ἔχει τὴν προῖκα τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδείξω· μετὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὡς ἂν δύνωμαι, διὰ βραχυτάτων. ἐστὶ γὰρ εὐθὺς μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον ᾤκει τὴν οἰκίαν εἰσελθὼν κατὰ τὴν ἐκείνου διαθήκην· καὶ λαμβάνει τά τε χρυσία τῆς μητρὸς, καὶ τὰ ἐκπώματα τὰ καταλειφθέντα· καὶ ταῦτα μὲν, ὡς εἰς πεντήκοντα μνᾶς εἶχεν. ἔτι δὲ τῶν ἀνδραπόδων τῶν πιπρασκομένων παρά τε Θηριππίδου καὶ Δημοφῶντος τὰς τιμὰς ἐλάμβανεν, ἕως ἀνεπληρώσατο τὴν προῖκα τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ ἐπειδὴ εἶχεν, ἐκπλεῖν μέλλων εἰς Κέρκυραν τριήραρχος, ἀπεγράψατο ταῦτα πρὸς Θηριππίδην ἔχοντα ἑαυτὸν, καὶ ὡμολόγει κεκομίσθαι τὴν προῖκα. καὶ τούτων μὲν πρῶτον Δημοφῶν καὶ Θηριππίδης, οἱ τούτου συνεπίτροποι, μάρτυρές εἰσιν, ἔτι δὲ καὶ ὡς αὐτὸς ὡμολόγει ταῦτα ἔχειν, Δημοχάρης τε ὁ Λευκονοεὺς ὁ τὴν τηθίδα τὴν ἐμὴν ἔχων, καὶ ἄλλοι πολλοὶ μάρτυρες γεγόνασιν. οὐ γὰρ διδόντος τούτου σῖτον τῇ μητρὶ, τὴν δὲ προῖκα ἔχοντος, οὐδὲ τὸν οἶκον μισθοῦν ἐθέλοντος, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιτρόπων διαχειρίζειν ἀξιοῦντος, ἐποιήσατο λόγους περὶ τούτων ὁ Δημοχάρης. αὐτὸς δ' ἀκούσας, οὔτ' ἠμφισβήτησε μὴ ἔχειν, οὔτε χαλεπῶς ἤνεγκεν ὡς οὐκ εἰληφὼς, ἀλλ' ὡμολόγει· καί τι μικρὸν ἔφη πρὸς * τὴν ἐμὴν μητέρα περὶ χρυσιδίων ἀντιλέγειν· τοῦτο οὖν διευκρινησάμενος, καὶ περὶ τῆς τροφῆς, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ποιήσειν οὕτως, ὥστ' ἔχειν μοι πάντα καλῶς. καίτοι εἰ φανήσεται πρός τε τὸν Δημοχάρην ταῦθ' ὡμολογηκὼς καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους οἳ παρῆσαν, παρά τε τοῦ Δημοφῶντος καὶ τοῦ Θηριππίδου τῶν ἀνδραπόδων εἰς τὴν προῖκα, καὶ τὰς τιμὰς εἰληφὼς, αὐτός τε ἑαυτὸν ἔχειν τὴν προῖκα ἀπογράψας πρὸς τοὺς συνεπιτρόπους, οἰκῶν τε τὴν οἰκίαν, ἐπειδὴ τάχιστα ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ· πῶς οὐκ ἐκ πάντων ὁμολογουμένου τοῦ πράγματος εὑρεθήσεται φανερῶς τὴν προῖκα τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς κεκομισμένος, καὶ λίαν ἀναιδῶς μὴ λαβεῖν ἐξαρνούμενος; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβὲ τὰς μαρτυρίας, καὶ ἀνάγνωθι. Μαρτυρίαι.

Τὴν μὲν τοίνυν προῖκα τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε λαβὼν, μὴ γήμαντος δ' αὐτοῦ τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν, ὁ μὲν νόμος κελεύει τὴν προῖκα ὀφείλειν ἐπ' ἐννέα ὀβολοῖς, ἐγὼ δ' ἐπὶ δραχμῇ μόνον τίθημι. γίγνεται δὲ, ἄν τις συνθῇ, τό, τε ἀρχαῖον καὶ τὸ τῶν δώδεκα ἐτῶν μάλιστα τρία τάλαντα. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ὑμῖν ἐπιδείκνυμι λαβόντα καὶ ἔχειν ὁμολογήσαντα μαρτύρων ἐναντίον τοσούτων. ἄλλας τοίνυν ἔχει τριάκοντα μνᾶς τοῦ ἐργαστηρείου λαβὼν τὴν πρόσοδον. καὶ ἀναισχυντότατ' ἀνθρώπων ἀποστερεῖν ἐπικεχείρηκεν. ἐμοὶ δ' ὁ πατὴρ κατέλιπε τριάκοντα μνᾶς ἀπ' αὐτῶν τὴν πρόσοδον. ἀποδομένων τοίνυν τούτων, τὰ ἡμίσεα τῶν ἀνδραπόδων, πεντεκαίδεκα μναῖ γίγνεσθαι κατὰ λόγον προσήκει. Θηριππίδης μὲν οὖν ἑπτὰ ἔτη τῶν ἀνδρα-

A drachmas ad Paſionis, ad Pyladæ menſam ſexcentas dederat, Demomeli Demonis filio mille ſexcentas. ducenæ porrò & trecenæ drachmæ aliis datæ mutuò, ſimul talentum ferè conficiũt. Hæ pecuniæ octo talentûm & triginta minarum ſummam excedunt. ſed vniuerſa hæc ad quatuordecim facere talenta, ratione inita reperietis. Tantum igitur mihi patrimoniũ relictum fuit, iudices. Quantũ verò furto ſit inde ſublatum, & quantum vel ſeorſim ſinguli ceperint, vel cõmuniter omnes defraudarint: dati nobis ad hanc cauſam agendam temporis anguſtiis excludor, quò minus nunc enumerem: ſed neceſſe eſt vt ſingula ſeparatim diſtribuam. Proinde quæ mea Demophon & Therippides habeant, tunc dicendi locus dabitur, cùm eos in iudicium adducemus. Quæ verò iſtum illi habere contendunt, & ego accepiſſe ſcio, de his iam apud vos verba faciam: ac primùm oſtendam, eum dotem, octoginta minas, habere. & ſic deinceps reliqua probabo quàm breuiſſimè potero. Iſte ſtatim poſt patris obitum, ex teſtamento eius, in ædibus habitare cœpit: & quod auri mater habebat, & relicta

Quantum Aphobus ſeorſim defraudarit.

B pocula accepit, quę ad quinquaginta minas valuerũt. deinde precium mancipiorum quæ vendebantur, & à Therippide & Demophonte accepit, donec dos octoginta minarum compleretur. Quæ cum haberet, Corcyram nauigaturus, triremi præfectus, in tabulas retulit Therippidæ datas, ea ſe habere, ac dotẽ exegiſſe confeſſus eſt. Harum rerum teſtes ſunt, primùm Demophon & Therippides, contutores eius: deinde ipſum eſſe confeſſum ea ſe habere, tum Demochares Leuconenſis amitæ meæ maritus, tum alij complures teſtificati ſunt. Nam cum hic alimenta matri non præberet, quamuis dotem haberet: neque domum foris locare vellet, ſed vt ſuo & cæterorum tutorum arbitrio permitteretur, poſtularet: hiſce de rebus verba fecit Demochares: quibus ipſe auditis, neque ſe habere inficias ibat, neq. grauiter ferebat quaſi non accepiſſet: ſed confitebatur, ac neſcio quid ſe cum matre habere controuerſiæ de aureis ornamen-

C tis dicebat: qua expedita, ſe de alimentis, & cæteris de rebus eam rationem initurũ pollicebatur, vt mihi cumulatè ſatisfieret. Atqui ſi conſtat, eum apud Democharem hæc eſſe confeſſum, & apud reliquos qui tum aderant, & à Demophonte atque Therippide, precia mancipiorum, cauſa complendæ dotis, accepiſſe, & dotem ſe habere in collegarum tabulas retuliſſe: & quum primùm pater obiit, in ædibus habitaſſe: nónne ab omni parte res in confeſſo eſt, palámq. depreheditur, eum dotem octoginta minas accepiſſe. & id nunc factum nimis impudenter pernegare? Vt autem me vera dicere appareat, cape teſtimonia, & lege.

TESTIMONIA.

Dotem igitur ad hũc modũ acceptam tenuit. Quũ verò matrem meam nõ duxerit: lege iubetur debere dotem cum vſura nouem obolorum: ego verò drachmæ tantũ ponam. Sors igitur, & duodecim annorũ vſuræ, tria omnino taléta cõficiũt. & hęc ſic eũ probo. accepiſſe, & ſe habere, coram tot teſtib. eſſe cõfeſſum Iam alias habet triginta minas, accepto officinę reditu: quo me omniũ impudétiſſimè fraudare eſt aggreſſus. Mihi verò pater tricenas minas reditum de omnib. reliquit. Quũ autẽ tutores, mãcipiorũ partẽ dimidiã vẽdiderint: ipſa vtiq. exigit ratio, vt minę mihi quindenę numerẽtur. At Therippides, qui ſeptẽniũ

curã ſeruitiorũ habuit vndenas quotãnis minas acceptas retulit, me ſingulis annis in ratione referenda quaternis minis defraudato. Iſte verò, in cuius cura duos primos annos fuere, ne teruncium quidem exhibuit. Nunc enim ceſſaſſe ait officinam: nunc ſe harũ rerum curam ipſum non ſuſcepiſſe: ſed procuratoré, libertum noſtrum Milyam, adminiſtraſſe omnia: ab eo lucrum eſſe repoſcendum. Quòd ſi nunc quoque tales cauſas afferret: mendacij facilè cóuincetur. Nam ſi ceſſaſſe officinam dixerit: ipſe rationes retulit de ſumptibus, non qui facti ſint in alimoniam mancipiorũ: ſed in eorum opera, ebur ad artificium & gladiorum capulos, & ad alia cõficienda, tanquam opus fecerint opifices. Deinde in rationibus perſcribit, ſe tribus Therippidæ mancipiis, quæ in officina mea fuerint, mercedem numeraſſe. Atqui ſi nihil operis factum eſt: neque illi mercedem numerari, neq. mihi ſumptus eos expenſos ferri decuit. Sin opus eſse factum ait, ſed vendi nihil potuiſſe: par vtiq. eſt, vt opera ſe mihi reddidiſse probet: & quib. præſentibus id fecerit, teſtes exhibeat. ſi verò neutrúm horum fecit: quî fieri poteſt, vt duorum annorum ex officina reditus, triginta minas, non habeat, quum opus eſſe factũ omnino conſtet? Quòd ſi horum vtrumq. negabit, & Milyam hæc omnia diſpenſaſſe aſſeret: eſt verò illi habenda fides affirmanti ſe amplius quingẽtis drachmis expendiſſe: illum, ſi quid lucri ſit factum, id habere? Mihi quidem contrarium probabile videtur: etiamſi Milyas illa procuraſset: hunc quidem impenſas facturum, iſtum verò fuiſſe quæſtum exacturum, ſi qua modò coniectura capienda eſt è cæteris eius factis & impudentia. Cape hæc teſtimonia, & recita.

TESTIMONIA.

Quæ Aphobus cũ collegis diripuerit: & commẽtitutorum refutatio.

Has igitur triginta minas ex officina, earũq. vſurã, octo iã annos habet: quæ ſi dũtaxat in ſingulas drachmas cõputetur, aliç tamẽ triginta minç inueniẽtur. & hęc ſeorſim ſolus accepit: quæ cõiuncta cum dote & ſorte, quatuor omnino taléta cõficiũt. Nunc ea vobis ſigillatim exponam, quæ cõmuniter cum reliquis tutoribus diripuit, & quorum quędã prorſus ne relicta quidé eſſe cõtédit. Ac primùm quod ad lectorum fabros attinet (quos reliquit pater, iſti occultare ſtudét) ob quadraginta minas pignori oppoſitos, qui numero viginti ſunt: vobis planũ faciã, me his per ſummã impudẽtiam & manifeſtè fraudari ab eis. Nam hos domi eſse noſtræ relictos, omnes cõfitẽtur, & duodenas patri minas quotannis accepiſſe haud negant. Ipſi verò me annis iã vndecim nihil ex eis fructus habuiſſe dicunt, vel minimi. Sumptuũ verò ſummam, qui in eos facti ſint, iſte propemodũ mille drachmas cõputat: eò impudẽtię venit. Ipſos autẽ homines, quos tãti cõſtitiſſe dicunt, nuſquam mihi tradiderũt: ſed cómẽtum omnium audaciſſimũ adferunt: eum qui meo patri ſeruitia pignori dederit, mortaliũ nequiſſimũ extitiſſe, & cũ ſępe ſoluiſse fidẽ, tum ære alieno fuiſſe oppreſſum: neq. paucos ex eius creditorib. teſtes citarũt cótra eum. Sed quis ille ſit, qui mãcipia acceperit, aut quomodo ex ædib. abierint, aut ab aliquo abducta ſint, & à quo, victi iudicio, ea amiſerĩt, dicere nequeũt. Enimuero ſi quam probabilé cauſam haberẽt: nõ cõtra illius improbitatẽ teſtes citarent, quæ nihil ad nos attinet: ſed bis potius niterẽtur, qui ſeruos abalienaſſent, eoſq. producerent: eorũq. neminem prætermitterent. Nunc per ſummam iniquitatem, quamuis mancipia eſſe relicta, eáq. ſe recepiſſe cõfiteantur &

A πόδων ἐπιμεληθεὶς ἕνδεκα μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπέφηνε, τέτταρσι μναῖς καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἧττον, ἢ ὅσον προσῆκε, λογιζόμενος. οὗτος δὲ δύ' ἔτη τὰ πρῶτα ἐπιμεληθεὶς οὐδ' ὁτιοῦν ἀποδείκνυσιν· ἀλλ' ἐνίοτε μὲν φησὶν ἀργῆσαι τὸ ἐργαστήριον, ἐνίοτε δ' ὡς αὐτὸς μὲν οὐκ ἐπεμελήθη τούτων· ὁ δ' ἐπίτροπος Μιλύας ὁ ἀπελεύθερος ὁ ἡμέτερος διῴκησεν αὐτά· καὶ παρ' ἐκείνου προσήκει *ἔργον λαβεῖν. ἂν οὖν καὶ νῦν εἴπῃ τινὰ τούτων τῶν λόγων, ῥᾳδίως ἐξελεγχθήσεται ψευδόμενος. ἐὰν μὲν οὖν ἀργὸν φῇ γενέσθαι, λόγον αὐτὸς ἀπενήνοχεν ἀναλωμάτων οὐκ εἰς σιτία τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλ' εἰς ἔργα, τὸν εἰς τέχνην ἐλέφαντα καὶ μαχαιρῶν λαβάς, καὶ ἄλλας ἐπισκευάς, ὡς ἐργαζομένων τῶν δημιουργῶν. ἔτι δὲ Θηριππίδῃ τριῶν ἀνδραπόδων ἃ ἦν αὐτῷ ἐν τῷ ἐμῷ ἐργαστηρίῳ, μισθὸν ἀποδεδωκέναι λογίζεται. καί τοι γε μὴ γινομένης ἐργασίας, οὔτ' ἐκείνῳ λαβεῖν μισθόν, οὔτε ἐμοὶ τὰ ἀναλώματα ταῦτα λογισθῆναι προσῆκεν. B εἰ δ' αὖ γενέσθαι μὲν φησί, τῶν δ' ἔργων ἀπρασίαν εἶναι· δεῖ δή που τά γε ἔργα αὐτὸν ἀποδεδωκότα μοι φαίνεσθαι, καὶ ὧν ἐναντίον ἀποδέδωκε παρέχεσθαι μάρτυρας, εἰ δὲ μηδὲν τούτων πεποίηκε· πῶς οὐκ ἔχει τὴν πρόσοδον δυοῖν ἐτοῖν τὴν ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου τριάκοντα μνᾶς, φανερῶς οὕτω τῶν ἔργων γεγενημένων; εἰ δ' αὖ τούτων μὲν μηδὲν ἐρεῖ, Μιλύαν δ' αὐτὰ φήσει πάντα διῳκηκέναι· πῶς χρὴ πιστεύειν ὅταν φῇ, τὰ μὲν ἀναλώματα αὐτὸς ἀνηλωκέναι πλέον ἢ πεντακοσίας δραχμάς· λῆμμα δ' εἴ τι γέγονεν, ἐκεῖνον ἔχειν; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον ἂν γενέσθαι τούτων, εἰ καὶ Μιλύας αὐτῶν ἐπεμελεῖτο, τὰ μὲν ἀναλώματα ἐκεῖνος ἀναλῶσαι, τὰ δὲ λήμματα οὗτος λαβεῖν. εἴ τι δεῖ τεκμαίρεσθαι πρὸς τὸν ἄλλον αὐτοῦ τρόπον, καὶ τὴν ἀναίδειαν. λάβε οὖν τὰς μαρτυρίας ταύτας, καὶ ἀνάγνωθι αὐτάς.

Μαρτυρία.

Ταύτας τοίνυν ἔχει τὰς τριάκοντα μνᾶς ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου, καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ὀκτὼ ἐτῶν· ὃ ἐὰν ἐπὶ δραχμῇ τις τιθῇ μόνον, ἄλλας ὁμοῦ τριάκοντα μνᾶς εὑρήσει. καὶ ταῦτα C μὲν ἰδίᾳ μόνος εἴληφεν. ἃ συντεθέντα πρὸς τὴν προῖκα, μάλιστα τέτταρα τάλαντα γίγνεται σὺν τοῖς ἀρχαίοις· ἃ δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιτρόπων κοινῇ διήρπακε, καὶ ὅσα ἔνια μηδὲ καταλειφθῆναι παντάπασιν ἠμφισβήτηκε, ταῦθ' ὑμῖν ἤδη ἐπιδείξω καθ' ἕκαστον. πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῶν κλινοποιῶν, οὓς κατέλιπεν ὁ πατήρ, ἀφανίζουσι δ' οὗτοι, τετταράκοντα μὲν μνῶν ὑποκειμένους, εἴκοσι δ' ὄντας τὸν ἀριθμόν. ἐπιδείξω ὑμῖν ὡς λίαν ἀναιδῶς καὶ φανερῶς με ἀποστεροῦσι. τούτους γὰρ καταλειφθῆναι μὲν οἴκοι παρ' ὑμῖν πάντες ὁμολογοῦσι, καὶ τὰς δώδεκα μνᾶς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ τῷ πατρὶ γίγνεσθαί φασιν, αὐτοὶ δὲ λῆμμα μὲν παρ' αὐτῶν ἕνδεκα ἔτεσιν οὐδὲν ἐμοὶ γεγενημένον ἀποφαίνουσιν, ἀλλ' οὐδὲ μικρόν. ἀναλώματος δὲ κεφάλαιον εἰς αὐτοὺς οὗτος ὀλίγου δεῖν λογίζεται χιλίας. εἰς τοῦτο ἀναιδείας ἐλήλυθεν. αὐτοὺς δὲ τοὺς ἀνθρώπους εἰς οὓς πάντα ἀνηλωκέναι φησίν, οὐδαμοῦ μοι παραδεδώκασιν. ἀλλὰ πάντων καινότατον λόγον λέγουσιν, ὡς ὁ ὑποθεὶς τῷ πατρὶ τἀνδράποδα, πονηρότατος ἀνθρώπων πάντων ἐστί, καὶ ἐράνους τε λέλοιπε πλείστους, καὶ ὑπόχρεως γέγονε, καὶ τούτων οὐκ ὀλίγους κεκλήκασι κατ' ἐκείνου μάρτυρας. τὰ δ' ἀνδράποδα ὅστις ἐστὶν ὁ λαβών, ἢ ὅπως ἐκ τῆς οἰκίας ἐξῆλθεν, ἢ ὡς ἀφείλετό τις, ἢ πρός τινα δίκην ἡττῶνται περὶ αὐτῶν, οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν. καί τοι εἴ τι ἔλεγον ὑγιὲς, οὐκ ἂν κατὰ τῆς ἐκείνου πονηρίας παρείχοντο μάρτυρας.* οἷς οὐδὲν προσήκει φροντίζειν. ἀλλὰ τούτων ἂν ἀντελαμβάνοντο, καὶ τοὺς λαβόντας ἀπεδείκνυσαν, καὶ οὐδὲν ἂν αὐτῶν παρέλειπον. νῦν δ' ὠμότατ' ἀνθρώπων ὁμολογοῦντες καταλειφθῆναι, καὶ λαβόντες ὡς αὑτούς, καὶ

καρπω-

καρπωσάμενοι δέκα ἔτη τοὺς ἀνθρώπους, ἄρδην ὅλον τὸ ἐργαστήριον ἀφανίζουσι. καὶ ταῦθ᾽ ὡς ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὰς μαρτυρίας, καὶ ἀναγίνωσκε.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι τοίνυν οὐκ ἄπορος ἦν ὁ Μοιριάδης, οὐδ᾽ ἦν παρὰ τοῦτο τὸ συμβόλαιον εἰς τἀνδράποδα ἠλιθίως συμβεβλημένον, μεγίστῳ τεκμηρίῳ γνώσεσθε. λαβὼν γὰρ ὡς ἑαυτὸν Ἄφοβος τοῦτο τὸ ἐργαστήριον, ὡς αὐτοὶ τῶν μαρτύρων ἠκούσατε, καὶ δέον αὐτόν, εἰ καί τις ἄλλος ἐβούλετο εἰς ταῦτα συμβάλλειν, τοῦτον διακωλύειν, ἐπίτροπόν γε ὄντα, αὐτὸς ἐπὶ τούτοις τοῖς ἀνδραπόδοις τῷ Μοιριάδῃ πεντακοσίας δραχμὰς ἐδάνεισεν· ἃς ὀρθῶς καὶ δικαίως παρ᾽ ἐκείνου κεκομίσθαι ὡμολόγηκε. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἡμῖν μὲν πρὸς τῷ λῆμμα ἀπ᾽ αὐτῶν μηδὲν γεγονέναι, καὶ αὐτὰ τὰ ὑποτεθέντα ἀπόλωλεν, οἳ * πρότεροι συμβαλόμενοι· τῷ δ᾽ εἰς τὰ ἡμέτερα δανείσαντι, καὶ τοσούτῳ χρόνῳ ὕστερον πράξαντι καὶ οἱ τόκοι καὶ τ᾽ ἀρχαῖα ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀποδέδονται, καὶ οὐδεμία ἀπορία γέγονεν. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν, καὶ ἀνάγνωθι.

Μαρτυρία.

Σκέψασθε τοίνυν, ὅσον ἀργύριον οὗτοι παρὰ τοὺς κλινοποιοὺς κλέπτουσι, τετταράκοντα μὲν μνᾶς αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον, δέκα δὲ ἐτῶν τὸ ἔργον αὐτοῦ δύο τάλαντα· δώδεκα γὰρ μνᾶς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν πρόσοδον αὐτῶν ἐλάμβανον. ἆρα μικρόν τι καὶ ἐξ ἀφανοῦς, * πόθεν; καὶ παραλογίσασθαι ῥᾴδιον; ἀλλ᾽ οὐ φανερῶς οὑτωσὶ μικροῦ δεῖν τρία τάλαντα ταῦτα ἀνηρπάκασιν; ὧν κοινῇ διαπεφορημένων τὸ τρίτον δήπου μέρος παρὰ τούτου μοι προσήκει κεκομίσθαι. καὶ μήν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὰ περὶ τοῦ ἐλέφαντος καὶ σιδήρου τοῦ καταλειφθέντος παραπλήσιά πως τούτοις πεποιήκασιν. οὐδὲ γὰρ τοῦτο ἀποφαίνουσι. καίτοι κεκτημένον μὲν τοσούτους κλινοποιούς, κεκτημένον δὲ μαχαιροποιούς, οὐχ οἷόν τε μὴ οὐχὶ καὶ σίδηρον καὶ ἐλέφαντα καταλιπεῖν, ἀλλ᾽ ἀνάγκη ταῦτά γε ὑπάρχειν. τίνα γὰρ ἂν εἰργάζοντο, τούτων μὴ ὑπαρξάντων; τὸν τοίνυν πλέον ἢ πεντήκοντα ἀνδράποδα κεκτημένον, καὶ δυοῖν τέχναιν ἐπιμελούμενον, ὧν θάτερον ἐργαστήριον εἰς τὰς κλίνας ῥᾳδίως δύο μνᾶς τοῦ μηνὸς ἀνήλισκεν ἐλέφαντος, τὸ δὲ * μαχαιροποιὸν οὐχ ἧττον, ἢ τοσοῦτον ἕτερον σὺν σιδήρῳ· τοῦτόν φασι καταλιπεῖν οὐδὲν τούτων· εἰς τοῦτ᾽ ἀναιδείας ἐληλύθασιν. ὅτι μὲν οὖν οὐ πιστὰ λέγουσι, καὶ ἐκ τούτων αὐτῶν ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν. ὅτι δ᾽ ἐκεῖνος κατέλιπε τοσοῦτον τὸ πλῆθος, ὥστε μὴ μόνον ἱκανὸν εἶναι κατεργάζεσθαι τοῖς ἑαυτοῦ δημιουργοῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ βουλομένῳ προσωνεῖσθαι τῶν ἄλλων, ἐκεῖθεν φανερόν, ὅτι αὐτός τε ἐπώλει ζῶν, καὶ Δημοφῶν, καὶ οὗτος, τοῦ πατρὸς ἤδη τετελευτηκότος ἐκ τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς ἀπεδίδοτο τοῖς βουλομένοις. καίτοι πόσον τινὰ χρὴ τὸν καταλειφθέντα νομίζειν εἶναι, ὅταν φαίνηται τηλικούτοις τε ἐργαστηρίοις ἐξαρκῶν, καὶ χωρὶς ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων πεπρασμένος; ἆρ᾽ ὀλίγον, ἀλλ᾽ οὐ πολλῷ πλείω τῶν ἐγκεκλημένων; λάβε τοίνυν τὰς μαρτυρίας ταύτας, καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς.

Μαρτυρίαι.

Τούτου τοίνυν τοῦ ἐλέφαντός ἐστι πλέον, ἢ τάλαντον. ὃν οὔτε αὐτόν, οὔτε τὸ ἔργον μοι ἀποφαίνουσιν· ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἄρδην ἀφανίζουσιν ὅλον. ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρὰ τὸν λόγον ὃν ἀποφέρουσιν ἐξ ὧν αὐτοὶ λαβεῖν ὁμολογοῦσιν ἐπιδείξω ὑμῖν τρεῖς μὲν ὄντας αὐτοὺς πλέον ἢ ὀκτὼ τάλαντα ἐκ τῶν ἐμῶν ἔχοντας, ἰδίᾳ δ᾽ ἐκ τούτων Ἄφοβον τρία τάλαντα καὶ χιλίας εἰληφότα, τά τε ἀναλωμένα * χωρὶς τούτων πλείω τιθείς, καὶ ὅσα ἐκ τούτων ἀπέδοσαν ἀφαιρῶν. ἵν᾽ εἰδῆτε, ὅτι οὐ μικρᾶς ἀναιδείας τὰ ἐγχειρήματα αὐτῶν ἐστι. λαβεῖν γὰρ ἐκ τῶν ἐμῶν ὁμολογοῦσιν, οὗτος μὲν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μνᾶς, χωρὶς ὧν ἔχοντα αὐτὸν ἐγὼ

A vſumfructum illorum hominum per decennium perceperint: funditus totā officinam ex oculis tollunt. Hæc vt à me verè dici conſtet, cape teſtimonia, ac recita.

TESTIMONIA.

Mœriadē autem non fuiſſe inopem, neque à patre hunc contractum de mancipiis ſtultè eſſe factum: euidenti ſigno cognoſcetis. Nam Aphobus, officina, vt ex teſtibus audiuiſtis, ad ſeſe tranſlata, quum officij eſſet, ſi quis alius in eam quicquam conferre vellet, vt ipſe tutorio nomine prohiberet: pro his mancipiis Mœriadæ quingentas drachmas ipſe fœnerauit, quas ab eo ſe, vt rectum æquumq. fuerit, fatetur recepiſſe. Nunquid igitur iniquius fieri poteſt, quàm nos nec lucri ex eis habuiſſe quicquam: & ipſa pignora nobis, qui priores fœnerauimus, periiſſe? Iſti verò qui pecuniam in noſtra pignora contulit, idq. tanto tempore pôſt fecit, tam vſuram quàm ſortem è noſtris eſſe reſtitutam, nec vllam ibi inopiam obſtitiſſe? Vt autem vera me dicere appareat, cape teſtimonium, ac B recita.

TESTIMONIVM.

Iam conſiderate quantum argenti lectorum fabris ſuffurentur: quadraginta minas, ipſam ſortem: queſtū per operas decennio factum, duo talenta. nam duodecim minarum reditum ex eis quotānis habuerunt. Num paruum quiddam, atq. ex re obſcura, vnde furtum facere ſit expeditum? ac non potius ita palàm tria fermè talenta ſurripuerunt? Quæ quia communiter ſunt direpta, trientem ab iſto mihi reſtitui par eſt. Iam de ebore, ferroq. relicto, Iudices, idē ferè machinati ſunt. nam hæc quoq. nō proferunt. Quī autem fieri poteſt, vt is qui tot & lectorum & gladiorum fabros poſſedit, nō etiam ferrum & ebur reliquerit? omnino certè eſt neceſſe & hæc adfuiſſe. nam ſine materia quid operis facere potuiſſent? Eum igitur qui amplius quinquaginta mancipia poſſedit, & duobus opi- C ficiis præfuit, quorū altera officina vltra binas minas ſingulis mēſibus in ebur, gladiorum fabrica, non minus quàm tātundē vnà cum ferro inſumpſit: horum nihil reliquiſſe dicunt: eò venerūt impudētię. Sed eos non credibilia dicere, vel ex his ipſis facilè perſpicitur. Tantā autē eum copiam reliquiſſe, vt non modò eius opificibus abūdè ad opus faciēdum ſuppeteret, ſed etiam ad quibuſuis vēdēdum, hinc apparet, quòd & ipſe viuēs vēdidit: & patre iam defuncto, Demophon & iſte ex ædibus, iis qui vellent, vendiderunt. Quàm multa igitur fuiſſe relicta conſentaneum eſt, quū ea cōſtet nō modò tātis officinis ſuffeciſse, ſed & à tutorib. ſeorſim eſſe diuēdita? Nū paucula, an verò lōgè plura quàm quæ in accuſatione perſcripta ſunt? Cape hæc teſtimonia, & his recita.

TESTIMONIA.

Hoc igitur ebur pluris eſt quàm talēti, quòd nec ipſ m, nec lucrum inde factum mihi oſtēdunt, ſed & hoc totum penitus ſupprimūt. Ad hæc, Iudices, ex rationib. quas referūt, de illis quæ ipſi ſe accepiſse cōfitētur, vobis oſtēdā, eos tres plus quā octo talēta, quæ mea ſūt, habere: ſed Aphobū ſeorſim tria talēta, & mille drachmas accepiſſe, etiāſi ponā plura *ſine his eſſe inſūpta quàm ſūt, & ea quæ ex his reddiderūt, detrahā: vt ſciatis nō mediocris eſse impudētiæ facta illorū. Nā de meo ſe accepiſse fatētur: iſte quidē octo & cētum minas, præter ea quæ ego eum habere nunc

oſtendam: Therippides duo talenta: Demophon, ſeptem & octoginta minas. Hæc ſunt quinque talenta, & minæ quindecim. Hoc igitur quod non ſimul vniuerſum acceptum eſt, minæ ferè ſunt ſeptuaginta ſeptem, reditus de mancipiis. Quod verò iſti ſtatim acceperunt, parum abeſt à quatuor talentis, quibus ſi vſura decennij, ſingulis ſaltem drachmis cõputata, addita fuerit, inuenietis octo fieri talenta cum ſorte, & mille drachmas. Alimonia porrò à ſeptuaginta ſeptem minis eſt computanda, quæ ex officinis redeũt. Nam Therippides ſeptenas minas quotannis * in eas dabat, & nos accepiſſe * hoc fatemur. Proinde cùm iſti nobis ſeptuaginta minas in officinam ad illos alendos inſumpſerint, id quod ſupereſt ſeptingentas drachmas eis appono, & iſti plus poſui. Id verò quod mihi, ſumpta virili toga tradiderunt, & quantum reipublicæ, tributi nomine pependerũt, id eſt ab octo talentis, & ab eo quod eſt appoſitum, auferendum. Reddiderunt igitur iſte, & Therippides minas vnam & triginta, tributi nomine minas ſe expendiſſe duodeuiginti ratiocinantur. Ego verò etiã hic aucto numero faciam triginta minas, vt in hoc nihil habeãt quod contradicant. Itaq. ſi ab octo talentis talentum auferatur, ſeptem ſunt reliqua, eáq. ex his quæ accepiſse ipſi ſe confitentur, queq. iſtos habere neceſſe eſt. Hoc igitur, etiamſi reliquis omnibus fraudarent, ſe habere negantes, reddere cõueniebat: ſiquidem haud inficias eunt, illa de meo ſe accepiſſe. Nũc verò quid faciũt? Vſuram pecuniæ nullam proferunt, ſortémq. omnem vnà cum ſeptuaginta ſeptem minis expenſã mihi ferunt. Quin Demophon nos inſuper debere inſcripſit. Nónne iſta eſt magna & inſignis impudẽtia? an quicquam ad immenſas ſordes & rapacitatem iſtam addi queat? Quid tandem graue ac indignum videbitur, ſi iſta tam immenſa & immania, grauia & indigna non videbuntur? Iſte igitur pro ſeſe minas centum & octo ſe accepiſſe confitetur, quas & ipſas habet, & decennij vſuram, quæ tria maximè talenta & mille drachmas conficiunt. Hæc me verè dicere, & in tutelæ rationibus vnumquemque tantum emolumenti ſe accepiſſe confitentem, vniuerſum expenſũ mihi ferre vti conſtet: accipe teſtimonia, & recita.

TESTIMONIA.

Tabulę teſtaméti etſi abolitæ ſint, tamé è legatis, relicti patrimonii amplitudinem poſſe intelligi.

Arbitror igitur, Iudices, quod ad hæc attinet, vos ſatis intellexiſſe, tum quàm multa furentur, tum quibus malis artibus eorum vnuſquiſque vtatur, atq. hæc cognouiſſetis accuratius, ſi mihi teſtamentum à patre relictum iſti reddere voluiſſent. Nam in illo perſcripta fuerunt, vt mea mater affirmat, omnia, quæ pater reliquit, & vnde legata iſtis accipienda, & quanti domus eſſet elocanda. Nunc me tabulas repoſcente, relictas eſſe fatentur illi quidem, ſed eas non proferũt. Faciunt autem hoc, tum quia quantæ opes ſint relictæ, quas ipſi diripuerunt, palàm facere nolunt: tum ne habere legata videantur * quod alioquin ipſa re facilè conuincerentur. Cape teſtimonia quomodo reſponderint, ac recita. TESTIMONIA.

Hic teſtamentum eſſe factum ait, & duo talenta Demophõti, & octoginta minas iſti eſse datas teſtatur: ſed ſeptuaginta minas, quas Therippides acceperit, vt & ſũmã relictæ hæreditatis, & quo pacto domus elocãda ſit, adſcriptũ eſſe negat. Nec enim ei expedit, hæc etiam confiteri. Cape & iſtius teſtimonium.

TESTIMONIA.

Hic ipſũ quidẽ teſtamẽtũ eſse factũ aſserit, vt argé-

A ἐπιδείξω νυνί. Θηριππίδης δὲ δύο τάλαντα· Δημοφῶν δὲ ἑπτὰ καὶ ὀγδοήκοντα μνᾶς. τοῦτο δέ ἐστι πέντε τάλαντα καὶ πεντεκαίδεκα μναῖ. τούτου τοίνυν ὁ μὲν οὐκ ἀθρόον ἐλήφθη, σχεδόν εἰσιν ἑβδομήκοντα μναῖ καὶ ἑπτά, ἡ πρόσοδος ἡ ἀπὸ τῶν ἀνδραπόδων· ὃ δ' εὐθὺς ἔλαβον οὗτοι, μικροῦ δέον τέτταρα τάλαντα, οἷς τὸ ἔργον ἂν προσθῆται ἐπὶ δραχμῇ μόνον τῶν δέκα ἐτῶν, ὀκτὼ τάλαντα εὑρήσετε σὺν τοῖς ἀρχαίοις καὶ χιλίας γιγνομένας. τὴν μὲν τοίνυν τροφὴν ἀπὸ τῶν ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ μνῶν λογιστέον, τῶν ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου γιγνομένων. Θηριππίδης γὰρ ἑπτὰ μνᾶς ἐδίδου καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰς ταῦτα, καὶ ἡμεῖς τοῦτον λαβεῖν ὁμολογοῦμεν. ὥστε ἑβδομήκοντα μνῶν ἐν τοῖς δέκα ἔτεσι τροφὴν τούτων ἡμῖν ἀνηλωκότων, τὸ περιὸν τὰς ἑπτακοσίας προστίθημι αὐτοῖς, καὶ τούτῳ πλείω εἰμὶ τεθεικώς. ὃ δέ μοι δοκιμασθέντι παρέδοσαν, καὶ ὅσον εἰς τὴν πόλιν εἰσενηνόχασι, τοῦτο ἀπὸ τῶν ὀκτὼ ταλάντων καὶ τοῦ προστεθέντος ἀφαιρετέον ἐστίν. B ἀπέδοσαν οὖν τοίνυν οὗτος καὶ Θηριππίδης, μίαν καὶ τριάκοντα μνᾶς. εἰσφορὰς δὲ εἰσενηνοχέναι λογίζονται, δυοῖν δεούσας εἴκοσι μνᾶς· ἐγὼ δ' ὑπερβαλὼν καὶ τοῦτο ποιήσω τριάκοντα μνᾶς, ἵνα πρὸς ταῦτα μηδ' ἀντειπεῖν ἔχωσιν, οὐκοῦν ἂν ἀφαιρῆται τὸ τάλαντον ἀπὸ τῶν ὀκτὼ ταλάντων, ἑπτὰ τὰ λειπόμενά ἐστι. καὶ ταῦτα ἐξ ὧν αὐτοὶ ὁμολογοῦσι λαβεῖν. ἃ τούτους ἔχειν ἐστὶν ἀναγκαῖον. τοῦτο τοίνυν εἰ καὶ τἆλλα πάντα ἀποστεροῦσιν, ἀρνούμενοι μὴ ἔχειν, ἀποδοῦναι προσῆκεν ὁμολογοῦντάς γε λαβεῖν ταῦτα ἐκ τῶν ἐμῶν. νῦν δὲ τί ποιοῦσιν; ἔργον μὲν οὐδὲν ἀποφαίνουσι τοῖς χρήμασιν, αὐτὰ δὲ τὰ ἀρχαῖα πάντα ἀναλωκέναι φασὶ σὺν ταῖς ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα μναῖς. Δημοφῶν δὲ καὶ προσοφείλοντας ἡμᾶς ἐνέγραψε. ταῦτ' οὐ μεγάλη καὶ περιφανὴς ἀναισχυντία; ταῦτ' οὐχ ὑπερβολὴ δεινῆς αἰσχροκερδείας; τί οὖν πότ' ἐστι τὸ δεινόν, εἰ μὴ ταῦτα δόξει τηλικαύτας ὑπερβολὰς ἔχοντα; οὗτος C τοίνυν τὸ καθ' αὑτόν, ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μνᾶς λαβεῖν ὁμολογῶν, ἔχει καὶ αὐτὰς, καὶ τὸ ἔργον δέκα ἐτῶν, μάλιστα τρία τάλαντα καὶ χιλίας. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐν τοῖς λόγοις τοῖς τῆς ἐπιτροπῆς, τὸ λῆμμα τοῦθ' ἕκαστος ὁμολογῶν λαβεῖν, ἅπαν ἀναλωκέναι λογίζεται. λάβε τὰς μαρτυρίας, καὶ ἀνάγνωθι.

Μαρτυρία.

Νομίζω τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τούτων ἱκανῶς μεμαθηκέναι ὑμᾶς, καὶ ὅσα κεκλέφασι καὶ κακουργοῦσιν ἕκαστος αὐτῶν. ἔτι δ' ἀκριβέστερον ἔγνωτ' ἄν, εἴ μοι τὰς διαθήκας, ἃς ὁ πατὴρ κατέλιπεν, οὗτοι ἀποδοῦναι ἠθέλησαν. ἐν γὰρ ἐκείναις ἐγέγραπτο, ὥς φησιν ἡ μήτηρ, ἃ κατέλιπεν ὁ πατὴρ πάντα, καὶ ἐξ ὧν ἔδει τούτοις λαβεῖν τὰ δοθέντα, καὶ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσοιντο. νῦν δ' ἀπαιτοῦντός μου, καταλειφθῆναι μὲν ὁμολογοῦσιν, αὐτὰς δ' οὐκ ἀποφαίνουσι. ταῦτα δὲ ποιοῦσι τό, τε πλῆθος οὐ βουλόμενοι καταφανὲς ποιῆσαι τῆς οὐσίας καταλειφθὲν ὃ διηρπάκασιν οὗτοι. τάς τε δωρεὰς ἵνα μὴ δοκῶσιν ἔχειν, ὥσπερ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐξελεγχθησόμενοι ῥαδίως. λάβε δ' αὐτοῖς τὰς μαρτυρίας ὡς ἀπεκρίναντο, καὶ ἀνάγνωθι.

Μαρτυρίαι.

Οὗτος διαθήκην μὲν γενέσθαι φησίν, καὶ τὰ δύο τάλαντα Δημοφῶντι καὶ τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς τούτῳ δοθῆναι μαρτυρεῖ. τὰς δὲ ἑβδομήκοντα μνᾶς ἃς Θηριππίδης ἔλαβεν, οὐ προσγεγράφθαι φησιν, οὐδὲ τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας τὸ καταλειφθέν, οὐδὲ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσουσιν. οὐ γὰρ αὐτῷ συμφέρει προσομολογῆσαι ταῦτα. λάβε δὴ τὴν τούτου μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Οὗτος αὐτὴν μὲν τὴν διαθήκην γενέσθαι φησί, τὸ ἀργύριον

ειον ἐκ τοῦ χαλκοῦ καὶ τῆς κηκῖδος ἀποδοθῆναι τῷ Θηριππίδῃ, ὃ ἐκεῖνος οὔ φησι· καὶ τὰ δύο τάλαντα τῷ Δημοφῶντι. περὶ δὲ τῶν αὐτῷ δοθέντων γεγράφθαι μέν φησιν, οὐχ * ὁμολογῆσαι δ' αὐτὸς ἵνα μὴ δοκῇ λαβεῖν. τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας οὐδ' ἔστιν ἀποφαίνει καθόλου, οὐδὲ τὸ μισθοῦν τὸν οἶκον, οὐ γάρ, οὐδὲ τούτῳ συμφέρει προσομολογῆσαι ταῦτα. δῆλον τοίνυν ἐστὶν οὐδὲν ἧττον τὸ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων, καίπερ ἀφανιζόντων τούτων τῆς οὐσίας, ἐκ τῆς διαθήκης ἐξ ὧν τοσαῦτα χρήματα ἀλλήλοις φασὶ δοθῆναι. ὅστις γὰρ ἐκ τεττάρων ταλάντων καὶ τρισχιλίων, τοῖς μὲν τρία τάλαντα καὶ δισχιλίας * προῖκα δέδωκε, τῷ δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς καρποῦσθαι, φανερὸν δή που πᾶσιν, ὅτι οὐκ ἀπὸ μικρᾶς οὐσίας, ἀλλὰ πλέον ἢ διπλασίας, ἧς ἐμοὶ κατέλιπε, ταῦτα ἀφεῖλεν. οὐ γὰρ δή που τὸν μὲν υἱὸν ἐμὲ πένητα ἐβούλετο καταλιπεῖν, τούτους δὲ πλουσίους ὄντας ἔτι πλουσιωτέρους ποιῆσαι ἐπεθύμησεν· ἀλλ' ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐμοὶ καταλειπομένων Θηριππίδῃ τε τοσοῦτον ἀργύριον, καὶ Δημοφῶντι τὰ δύο τάλαντα οὔ πω μέλλοντι τῇ ἀδελφῇ τῇ ἐμῇ συνοικήσειν B καρποῦσθαι ἔδωκεν. ἵνα δυοῖν θάτερον διαπράξαιτο, ἢ διὰ τὰ διδόμενα βελτίους αὐτοὺς εἶναι περὶ τὴν ἐπιτροπὴν προσβέψειεν· ἢ εἰ κακοὶ γίγνοιντο, μηδεμιᾶς συγγνώμης παρ' ὑμῶν τυγχάνοιεν, εἰ τοσούτων ἀξιωθέντες τοιαῦτ' εἰς ἡμᾶς ἐξαμαρτάνοιεν. ἔστι τοίνυν καὶ αὐτὸς πρὸς τῇ προικὶ καὶ τὰς θεραπαίνας λαβών, καὶ τὴν οἰκίαν οἰκῶν, ἐπειδὴ δεῖ λόγον αὐτὸν δοῦναι τούτων, τὰ αὑτοῦ πράττειν φησί. καὶ εἰς τοσοῦτον αἰσχροκερδείας ἦλθεν, ὥστε καὶ τοὺς διδασκάλους, καὶ τοὺς μισθοὺς ἀπεστέρηκε· καὶ τῶν εἰσφορῶν, ἔστιν ἃς οὐ κατέθηκεν, ἐμοὶ δὲ λογίζεται. λάβε δὴ καὶ ταύτας τὰς μαρτυρίας αὐτοῖς, καὶ ἀνάγνωθι.

Μαρτυρίαι.

Πῶς οὖν ἄν τις σαφέστερον ἐπιδείξειε πάντα διηρπακότα. καὶ μηδὲ τῶν μικρῶν ἀπεσχημένον, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιδεικνὺς μετὰ τοσούτων μαρτύρων καὶ τεκμηρίων; καὶ τὴν μὲν προῖκα λαβεῖν ὁμολογήσαντα, καὶ ἔχειν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους ἀπογράψαντα. τὸ δ' ἐργαστήριον C κεκαρπωμένον αὐτόν, καὶ τὴν πρόσοδον οὐκ ἀποφαίνοντα· τῶν δ' ἄλλων τὰ μὲν πεπρακότα, καὶ τὰς τιμὰς οὐκ ἀποδεδωκότα, τὰ δ' ὡς ἑαυτὸν λαβόντα καὶ ταῦτ' ἠφανικότα, τὰ ἀνδράποδα πεπρακότα, καὶ τἆλλα οὕτω πάντα διῳκηκότα, ὡς οὐδ' ἂν οἱ ἔχθιστοι διοικήσαιεν· ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδ' ὅπως ἄν τις σαφέστερον ἐπιδείξειεν. ἐτόλμα τοίνυν πρὸς τῷ διαιτητῇ λέγειν, ὡς ἀπὸ τῶν χρημάτων χρέα τε πολλὰ ἐκτέτικεν ὑπὲρ ἐμοῦ Δημοφῶντι καὶ Θηριππίδῃ τοῖς συνεπιτρόποις, καὶ ὡς πολλὰ τῶν ἐμῶν λάβοιεν, οὐδέτερα ἔχων ἐπιδεικνύναι τούτων. οὔτε γὰρ ὡς ὀφείλοντά με καταλιπεῖν ὁ πατὴρ ἐν τοῖς γράμμασιν ἀπέφηνεν. οὔθ' οἷς ἀποδεδωκέναι ταῦτ' ἔφη, παρέσχηται μάρτυρας, οὔτ' αὖ τὸν ἀριθμὸν τῶν χρημάτων εἰς τοὺς συνεπιτρόπους ἐπανέφερεν, ὅσον περ αὐτὸς φαίνεται λαβών, ἀλλὰ πολλοῖς ἐλάττω χρήμασιν. ἐρωτηθεὶς δ' ὑπὸ τοῦ διαιτητοῦ ταῦτά τε καθ' ἕκαστον, καὶ τὴν οὐσίαν τὴν αὑτοῦ πότερον ἐκ τῶν ἐπικαρπιῶν ἢ τἀρχαῖα ἀναλίσκων, διῴκηκε. καὶ πότερον ἔστιν ἐπιτροπευθεὶς ἀπεδέξατ' ἂν τοῦτον τὸν λόγον παρὰ τῶν ἐπιτρόπων, ἢ τἀρχαῖα ἀπολαβεῖν ἂν ἠξίου σὺν τοῖς ἔργοις τοῖς γεγενημένοις; πρὸς μὲν ταῦτ' ἀπεκρίνατο οὐδέν, προὐκαλεῖτο δ' ἐθέλειν ἐπιδεῖξαί μοι τὴν οὐσίαν δεκαταλάντων οὖσαν· εἰ δέ τι ἐλλείποι, αὐτὸς ἔφη προσθήσειν· κελεύοντος δέ μου πρὸς τὸν διαιτητὴν ἐπιδεικνύναι ταῦτα, οὐκ ἔδειξεν, οὐδ' ὡς * συνεπίτροποι παρέδοσαν (οὐ γὰρ ἂν αὐτοῦ κατεδιῄτησε) μαρτυρίαν δ' ἐνεβάλετο * τοιαύτην, περὶ ἧς πειράσεταί τι λέγειν. ἐὰν μὲν οὖν καὶ νῦν ἔχειν με φῇ τινος παραδόντος, ἐρωτᾶτε αὐτόν.

A tum de ære & galla redactũ Therippidæ redderetur, quod is negat: & duo talenta Demophonti. de his verò quę ſibi data ſint, ſcriptũ quidem eſſe ait, ſe verò conſenſiſſe negat, vt ne accepiſſe videatur. Quantum autem opum relictum fuerit, iſte omnino non declarat, ac ne domus quidem elocationem. Nã ne ei quidem expedit hæc quoq. confiteri. Nihilominus tamẽ amplitudo hæreditatis eſt euidens, quanquam iſti rẽ familiarem diſſimulant, ex teſtamento: quo tãtam ſibi pecuniam legatam eſſe, inuicem confirmant. Qui enim de quatuor talentis, & ter mille drachmis, triã talenta & bis mille drachmas dotem alteris dedit, alteri ſeptuaginta minarũ vſumfructum: nemini profectò obſcurum eſt, eum nõ de paruis opibus, ſed de iis quas mihi reliquit duplo maioribus, illa detraxiſſe. Nec enim vtique me filium pauperem voluit relinquere: iſtos verò qui antè diuites fuerunt, magis etiã collocupletare voluit. Sed propter opum mihi relictarum affluentiam, tum Therippidæ tantum argẽti, tum Demophonti duo talenta (quanquam is meã ſororẽ nondum ducturus eſſet) fruenda dedit, quo alterutrum conſequeretur, vt vel donationibus deliniti meliore fide tutelam gererent: vel, ſi tantis affecti beneficiis ad hunc modum nos violaſſent, à vobis ſine vlla venia punirentur. At iſte qui & ipſe ad dotem ancillas etiam accepit, & in ædibus habitat, poſt quam harum ei rerum ratio reddenda eſt, ſuum ſe negotiũ agere ait, & adeò ſordidè auarus eſt, vt etiã præceptores meos mercede fraudare nõ dubitarit: & quædam tributa, quæ ipſe nõ numerauit, mihi tamẽ expenſa ferat. Cape & hæc teſtimonia, & recita his.

TESTIMONIA.

Quonã igitur pacto manifeſtius demõſtrari queat, eum diripuiſſe oĩa, nec à paruis abſtinuiſſe, quàm re hoc modo, tot teſtibus & argumẽtis, demõſtrata? quũ & ipſe dotẽ ſe accepiſse cõfiteatur, & habere, literis tutoribus datis ſit teſtatus? & officinæ vſumfructum ceperit, nullos tamẽ reditus proferat? & è cæteris alia vendiderit precio nõ reddito, alia ad ſe recepta diſſimularit? ac mancipia vendiderit, cęteráque ad eum modum adminiſtrarit, quemadmodum nec inimiciſſimi adminiſtrarent? Ego certè haud ſcio, an hæc euidentius à nemine demonſtrari vllo modo queant. At verò apud arbitrum dicere auſus eſt, ſe de his pecuniis multum æris alieni diſsoluiſse pro me Demophonti & Therippidæ contutoribus ſuis, & illos de meo accepiſse multa, quum probare neutrum queat. Neque enim me à patre, alieno ære obſtrictum eſse relictum, in literis oſtendit: neque illos, quibus ſe diſsoluiſse ait, teſtes exhibuit: neque etiã numerum pecuniæ tantum, quantum eum accepiſse conſtat, in tutores conferre poteſt, ſed magna pecunia minorem. Interrogatus autem per arbitrum cùm de his ſingulis, tum vtrum rem ſuam familiarẽ ex vſufructu auxiſset, an verò ipſa prædia & ſortem abſũpſiſset? item, vtrum ipſe ad hunc modũ curatus à tutorib. his verbis ſibi ſatis pateretur, an verò ſortem vnà cũ vſuris efflagitaturus eſset? ad hæc nihil reſpõdit: ſed ſpondebat ſe oſtenſurũ, patrimoniũ meũ eſse decẽ talentûm: quibus ſi quid abeſset, id ſeſe expleturum. Me porrò iubẽte vt oſtẽderet: nõ oſtẽdit, * neq. ſe contutoribus tradidiſse demõſtrauit (neq. enim arbiter eum damnaſset) ſed * tale teſtimoniũ protulit, de quo dicere aliquid inſtituet. Proinde ſi nũc quoq. me patrimoniũ habere dixerit, interrogate eũ, à quo?

Refutatio tergiuerſationum Aphobi apud arbitrum, & cõmẽti de 4. talentis defoſſis.

&de ſingulis exhibere teſtes iubete. Sin id me habere dixerit hoc modo, vt cõputet ea, quæ ab vtroq. tutore debẽtur: & duplo eũ dicere pauciora cõſtabit, & eam habere nihilo magis probabit. Ego n. quẽadmodũ iſtũ tã habere multa probaui: ſic illorũ etiã vtrũq. nõ pauciora his habere oſtẽdã. Quare nõ hoc ei dicẽdũ eſt: ſed vel ſe, vel cõtutores mea mihi reſtituiſſe. ſin hoc nõ oſtẽderit: debet ne iſta ſponſio apud vos habere locũ, quũ me nihilo plus habere mea probet? Multis aũt apud arbitrũ dubitationibus cũ æſtuaret de hiſcẽ omnibus, & in ſingulis, ſicut nũc apud vos, cõuinceretur: mẽtiri cõfidẽtiſſimè auſus eſt: quatuor talenta mihi patrem defoſſa reliquiſſe, eáq. matris arbitratui permiſiſſe. Id verò dixit, vt, ſi eadẽ ſe etiã nunc dicturum expectarem: ea calũnia refutanda moram facerẽ: quum poſtulet neceſſitas, vt de aliis eũ reb. accuſem apud vos. ſin, tanquã non dicenda præterirem: nunc ea ipſe cõmemoraret: vt ego diues eſſe creditus, minus vos ad miſericordiã commouerem. Atq. is qui hoc ſibi affirmandũ eſſe duxerat, nullũ teſtimoniũ proferebat: ſed nudis ſuis fidẽ haberi poſtulabat. Quòd ſi quis eũ interroget, quem in vſum tantã meam pecuniã expenderit: æs alienum pro me ſe diſſoluiſſe ait, atq. ibi me facere pauperẽ conatur: rurſus vbi libitũ eſt, diuitem, ſi diis placet, vt cui pater tantũ pecuniæ domi reliquerit. At verò non poſſe fieri, vt iſte verè hæc dicat: immò non fieri potuiſſe, vt quicquã iſtorum fieret: multis argumentis facilè intelligitur. Nã ſi pater meus iſtis diffiſus fuiſſet: perſpicuũ eſt, eũ nec reliqua eis fuiſſe cõmiſſurum: nec, ſi ſic iſta reliquiſſet, id illis indicaturũ. Eſſet. n. ingẽtis inſaniæ, occulta indicare illis, quib. nec manifeſta crediturus eſſet. Sin illis fidẽ habebat: haud vtiq. maximã diuitiarũ partẽ illis in manus tradidiſſet: hæc verò illorũ poteſtati non cõmiſiſſet: neq. matri meæ hæc cuſtodienda dediſſet: atq. eã ipſam vni è tutorib. matrimonio copulaſſet. Nec. n. conſentaneum eſt, pecuniã per meam matrem velle conſeruatam: atq. vnum ex his, cui fidẽ non haberet, tum ipſius, tum pecunię dominum conſtituere. Deinde ſi quid horum verũ fuiſſet, nũ putatis eũ illam à patre datã non accepturũ, qui dote, octoginta minis, iã acceptis, tanquã eam ducturus, Philonidæ Melitenſis filiã duxit? quod ſi talenta quatuor intra domeſticos parietes fuiſſent, quę, vt ipſe aſſerit, hæc in poteſtate haberet: an non eũ fuiſſe accurſurũ creditis, vt illis vnà cum ipſa potiretur? qui. n. manifeſtas quoq. opes, quas veſtrûm etiã pleriq. relictas eſſe cõſcij fuerunt, cum contutorib. adeò flagitiosè diripuit: iis quæ conſcientiam ac teſtimoniũ veſtrum fugerent, cũ arripere liceret, abſtinuiſſet? Quis verò credat? Non ita eſt, Iudices, non ita eſt: ſed quicquid pecuniæ reliquit pater, id iſtis dedit vniuerſum. Iſte verò cõmentum hoc idcirco finxit, vt minus à vobis miſericordiæ conſequar. Multa equidẽ haberem alia, de quibus iſtum accuſarem: ſed vbi vnũ quiddã ſummatim de omnib. dixero: omnes eius defẽſiones euertã. Licuiſſet iſti moleſtiis & negotiis his carere omnib. ſi domum ita vti hæ leges iubent, elocaſſet. Cape leges ac recita.

LEGES.

Domus non elocata.

Harum legum autoritate Antidoro de tribus talentis, & ter mille drachmis, intra ſexennium ex elocatione ſex talenta, & plus eo ſunt tradita. Et hæc quidam veſtrûm viderunt. Nam Theogenes Probaliſius, qui domum eius conduxerat, in foro pecuniam hanc annumerauit. mihi autem de quatuordecim talentis,

καὶ καθ' ἕκαστον παρέχεσθαι μάρτυρας ἀξιοῦντε. ἐὰν δ' εἶναί μοι φῇ τοῦτον τὸν τρόπον καταλογιζόμενος τὰ παρ' ἑκατέρου τῶν ἐπιτρόπων, διπλασίοις ἐλάττω φανήσεται λέγων, ἔχοντα δ' οὐδὲν μᾶλλον ἀποφαίνων. ἐγὼ γὰρ ὥσπερ καὶ τοῦτον τοσαῦτ' ἔχοντα ἐξήλεγξα, οὕτω κἀκείνων ἑκάτερον οὐκ ἐλάττω τούτων ἔχοντα ἐπιδείξω. ὥστε οὐ τοῦτ' αὐτῷ λεκτέον. ἀλλ' ὡς ἢ αὐτός, ἢ οἱ συνεπίτροποι παρέδοσαν. εἰ δὲ μὴ τοῦτ' ἐπιδείξει, πῶς χρὴ ταύτῃ τῇ προκλήσει προσέχειν ὑμᾶς τὸν νοῦν; οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἔχοντά με ἐπιδείκνυσι. πολλὰ τοίνυν ἀπορηθεὶς πρὸς τῷ διαιτητῇ περὶ πάντων τούτων, καὶ καθ' ἕκαστον ἐξελεγχόμενος ὥσπερ νῦν παρ' ὑμῖν, ἐτόλμησε ψεύσασθαι πάντων δεινότατον, ὡς τέτταρά μοι τάλαντα ὁ πατὴρ κατέλιπε κατορωρυγμένα, καὶ τούτων κυρίαν τὴν μητέρα ἐποίησε. ταῦτα δ' εἶπεν, ἵν' εἰ μὲν καὶ νῦν αὐτὸν προσδοκήσαιμι ἐρεῖν, ἀπολογούμενος περὶ αὐτῶν διατρίβοιμι, δέον ἕτερα αὐτοῦ με κατηγορεῖν πρὸς ὑμᾶς. εἰ δ' ὡς μὴ ῥηθησομένων παραλείποιμι, νῦν αὐτὸς εἴποι. ἵνα δοκῶν εἶναι πλούσιος, ἧττον ὑφ' ὑμῶν ἐλεοίμην. καὶ μαρτυρίαν μὲν οὐδεμίαν ἐνεβάλλετο τούτων ὁ ταῦτ' εἰπεῖν ἀξιώσας· ψιλῷ δὲ λόγῳ χρησάμενος, ὡς πιστευθησόμενος ὑπ' ἐκείνων. καὶ ὅταν μὲν ἔρηταί τις αὐτὸν εἰς τί τὰ ἐμὰ τοσαῦτα χρήματ' ἀνήλωκε; χρέα φησὶν ὑπὲρ ἐμοῦ ἐκτετικέναι, καὶ πένητα ἐνταυθοῖ ζητεῖ ποιεῖν. ὅταν δὲ βούληται, πλούσιον, ὡς ἔοικεν, εἴπερ καὶ τοσοῦτον ἀργύριον ἐκεῖνος οἴκοι κατέλιπεν. ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ λέγει, οἷόν τε αὐτόν, ἀλλ' ἀδύνατόν τι γενέσθαι τούτων· ἐκ πολλῶν ῥᾴδιον μαθεῖν. εἰ μὲν γὰρ ὁ πατὴρ ἠπίστει τούτοις, δῆλον ὅτι οὔτ' ἂν τἆλλα ἐπέτρεπεν, οὔτ' ἂν ταῦθ' οὕτω καταλιπὼν αὐτοῖς ἔφραζε. μανία γὰρ δεινή, τὰ κεκρυμμένα εἰπεῖν, μηδὲ τῶν φανερῶν μέλλοντα ἐπιτρόπους καταστήσειν. εἰ δ' ἐπίστευεν· οὐκ ἂν δήπου τὰ μὲν πλεῖστ' αὐτοῖς τῶν χρημάτων ἐνεχείρισε, τούτων δ' οὐκ ἂν κυρίους ἐποίησεν. οὐδ' ἂν τῇ μὲν μητρί μου ταῦτα φυλάττειν ἔδωκεν, αὐτὴν δ' ἑνὶ τῶν ἐπιτρόπων τούτων γυναῖκα ἔδωκεν, οὐ γὰρ ἔχει λόγον, σώζειν μὲν τὰ χρήματα διὰ τῆς ἐμῆς μητρὸς ζητεῖν· ἕνα δὲ τῶν ἀπιστουμένων καὶ αὐτῆς καὶ τῶν χρημάτων κύριον ποιεῖν. ἔτι δὲ τούτων εἴ τι ἦν ἀληθές, οἴεσθ' οὐκ ἂν αὐτὴν λαβεῖν, δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρός; ὃς τὴν μὲν προῖκα αὐτῆς ἤδη, τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἔχων, ὡς συνοικήσων αὐτῇ, τὴν Φιλωνίδου τοῦ Μελιτέως θυγατέρα ἔγημε· τεττάρων δὲ ταλάντων ἔνδον ὄντων, καὶ ταῦτ' ἐκείνης ἐχούσης, ὡς οὗτός φησιν, οὐκ ἂν ἡγεῖσθε αὐτὸν καὶ ἐπιδραμεῖν, ὥστε γενέσθαι μετ' ἐκείνης αὐτῶν κύριον; ἢ τὴν μὲν φανερὰν οὐσίαν, ἣν καὶ ὑμῶν πολλοὶ συνῄδεσαν, ὅτι κατελείφθη, μετὰ τῶν συνεπιτρόπων οὕτως αἰσχρῶς διήρπασεν. ὧν δ' οὐκ ἐμέλλεθ' ὑμεῖς ἔσεσθαι μάρτυρες, ἀπέσχετ' ἄν, ἐξὸν αὐτῷ λαβεῖν; καὶ τίς ἂν πιστεύσειεν; οὐκ ἔστι ταῦτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τὰ μὲν χρήματα ὅσα κατέλιπεν ὁ πατήρ, πάντα τούτοις παρέδωκεν. οὗτος δ' ἵνα ἧττον ἐλεηθῶ παρ' ὑμῖν, τούτοις τοῖς λόγοις χρήσεται. πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἔχω καὶ ἄλλα τούτου κατηγορεῖν. ἓν δὲ περὶ πάντων κεφάλαιον εἰπών, πάσας αὐτοῦ διαλύσω τὰς ἀπολογίας. τούτῳ γὰρ ἐξῆν μηδὲν ἔχειν τούτων τῶν πραγμάτων, μισθώσαντι τὸν οἶκον κατὰ τουτουσὶ τοὺς νόμους. λάβε τοὺς νόμους, καὶ ἀνάγνωθι.

Νόμοι.

Κατὰ τούτους τοὺς νόμους Ἀντιδώρῳ μὲν ἐκ τριῶν ταλάντων καὶ τρισχιλίων, ἐν ἓξ ἔτεσιν ἓξ τάλαντα καὶ πλεῖον ἐκ τοῦ μισθωθῆναι παρεδόθη, καὶ ταῦτα ὑμῶν τινὲς εἶδον. Θεογένης γὰρ ὁ Προβαλίσιος, ὁ μισθωσάμενος αὐτοῦ τὸν οἶκον ἐν τῇ ἀγορᾷ, ταῦτα τὰ χρήματα ἐξηρίθμησεν. ἐμοὶ δ' ἐκ τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων

ἐν

ἕνδεκα ἔτεσι πρὸς τὸν χρόνον τε καὶ τὴν ἐκείνου μίσθωσιν, A πλέον ἢ τριπλάσια κατὰ τὸ εἰκὸς προσῆκε γενέσθαι. τοῦτο δὲ διὰ τί οὐκ ἐποίησεν, ἐρωτᾶτε αὐτόν. εἰ μὲν γὰρ φησὶ βέλτιον εἶναι μὴ μισθωθῆναι τὸν οἶκον· δειξάτω μὴ διπλάσια μηδὲ τριπλάσιά μοι γεγενημένα, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖά μοι πάντα ἀποδεδομένα. εἰ δ' ἐκ τετταρῶν καὶ δέκα ταλάντων ἐμοὶ μὲν μηδ' ἑβδομήκοντα μνᾶς παραδεδώκασιν, ὁ δὲ καὶ προσοφείλοντά με αὐτῷ ἀπογέγραφε· πῶς ἀποδέξασθαί τι προσήκει τούτων λεγόντων; οὐδαμῶς δήπουθεν. τοσαύτης τοίνυν οὐσίας μοι καταλειφθείσης, ὅσην ἐξ ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ τοῦ τρίτου μέρους πρόσοδον* αὐτῇ φερούσης πεντήκοντα μνᾶς, ἐξὸν τούτοις τοῖς ἀπληστοτάτοις οὖσι χρημάτων, καὶ εἰ μὴ μισθοῦν τὸν οἶκον ἐβούλοντο, ἀπὸ μὲν τούτων τῶν προσιόντων, ἐῶντας ὥσπερ εἶχε κατὰ χώραν, ἡμᾶς τε τρέφειν, καὶ τὰ πρὸς τὴν πόλιν διοικεῖν, καὶ ὅσα ἐξ αὐτῶν περιεγίγνετο, ταῦτα προσποιεῖν, τὴν δ' ἄλλην οὐσίαν ἐνεργὸν ποιήσασιν οὖσαν ταύ- B της διπλασίαν, αὐτούς τε, εἰ χρημάτων ἐπεθύμουν, μέτρια ἐξ αὐτῶν λαβεῖν, ἐμοί τε σὺν τοῖς ἀρχαίοις ἐκ τῶν προσόδων τὸν οἶκον μείζω ποιῆσαι· τούτων μὲν οὐδὲν ἐποίησαν· ἀποδόμενοι δὲ ἀλλήλοις τὰ πλείστου ἄξια τῶν ἀνδραπόδων, τὰ δὲ παντάπασιν ἀφανίσαντες, ἐμοῦ μὲν ἀνεῖλον καὶ τὴν ὑπάρχουσαν πρόσοδον, σφίσι δ' αὐτοῖς οὐ μικρὰν ἐκ τῶν ἐμῶν κατεσκευάσαντο. λαβόντες δὲ καὶ τἆλλα αἰσχρῶς οὕτω πάντα, πλέον ἢ τὰ ἡμίσεα τῶν χρημάτων, μηδὲ καταλειφθῆναι κοινῇ πάντες ἀμφισβητοῦσιν· ὡς πέντε ταλάντων δὲ μόνον τῆς οὐσίας οὔσης, ἐκ τοσαύτης τοὺς λόγους ἀπενηνόχασι. πρόσοδον μὲν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἀποφαίνοντες, τὰ δὲ κεφάλαια φανερὰ ἀποδεικνύντες. ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖα οὕτως ἀναιδῶς ἀνηλῶσθαι φάσκοντες, καὶ οὐδὲ αἰσχύνονται ταῦτα τολμῶντες. καίτοι τί ποτ' ἂν ἔπαθον ὑπ' αὐτῶν, εἰ πλείω χρόνον ἐπετροπεύθην, οὐκ ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν· ὅπου γὰρ δέκα ἐτῶν διαγενομένων παρὰ μὲν τῶν οὕτω μικρὰ κεκόμισμαι, τῷ δὲ καὶ C προσοφείλων ἐγγέγραμμαι· πῶς οὐκ ἄξιον ἀγανακτεῖν; δῆλον δὲ παντάπασιν εἰ κατελείφθην μὲν ἐνιαύσιος· ἓξ ἔτη δὲ προσεπετροπεύθην ὑπ' αὐτῶν. οὐδ' ἂν τὰ μικρὰ ταῦτα παρ' αὐτῶν ἀπέλαβον. εἰ γὰρ ἐκεῖνα ἀνήλωται ὀρθῶς· οὐδὲν ἂν τῶν νῦν παραδοθέντων ἐξήρκεσεν εἰς ἕκτον ἔτος· ἀλλ' ἢ παρ' αὐτῶν ἄν με ἔτρεφον, ἢ τῷ λιμῷ περιεῖδον ἀπολλύμενον. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἕτεροι μὲν οἶκοι ταλαντιαῖοι καὶ διτάλαντοι καταλειφθέντες ἐκ τοῦ μισθωθῆναι διπλάσιοι καὶ τριπλάσιοι γεγόνασιν, ὥστε ἀξιοῦσθαι λειτουργεῖν· ὁ δ' ἐμὸς τριηραρχεῖν εἰθισμένος, καὶ μεγάλας εἰσφορὰς εἰσφέρειν, μηδὲ μικρὰς δυνήσεται διὰ τὰς τούτων ἀναισχυντίας; τίνας δ' οὗτοι λελοίπασιν ὑπερβολὰς εἰπεῖν; οἳ καὶ τὴν διαθήκην ἠφανίκασιν ὡς λήσοντες, καὶ τὰς μὲν σφετέρας αὐτῶν οὐσίας ἐκ τῶν ἐπικαρπιῶν διῳκήκασι, καὶ τἀρχαῖα τῶν ὑπαρχόντων ἐκ τῶν ἐμῶν πολλῷ μείζω πεποιήκασι. τῆς δ' ἐμῆς οὐσίας ὥσπερ τὰ μέγιστα ὑφ' ἡμῶν ἀδικηθέντες, ὅλον τὸ κεφάλαιον ἀνῃρήκασι. καὶ ὑμεῖς μὲν οὐδὲ τῶν εἰς ὑμᾶς ἁμαρτανόντων ὅταν τινὸς καταψηφίσησθε, οὐ πάντα τὰ ὄντα ἀφείλεσθε· ἀλλ' ἢ γυναῖκας, ἢ παιδία αὐτῶν ἐλεήσαντες, μέρος τι κἀκείνοις ὑπελείπετε· οὗτοι δὲ τοσοῦτον διαφέρουσιν ὑμῶν, ὥστε καὶ δωρεὰς παρ' ἡμῶν προσλαβόντες, ἵνα δικαίως ἐπιτροπεύσωσι, τοιαῦτα εἰς ἡμᾶς ὑβρίκασι, καὶ οὐδὲ ᾐσχύνθησαν* εἰ μὴ ᾐδέσαν· οὐδ' ἠλέησαν τὴν ἐμὴν ἀδελφήν, εἰ δυοῖν ταλάντοιν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀξιωθεῖσα, μηδενὸς τεύξεται τῶν προσηκόντων. ἀλλ' ὥσπερ ἐχθροί τινες. ἀλλ' οὐ φίλοι καὶ συγγενεῖς καταλειφθέντες, οὐδὲν τῆς οἰκειότητος ἐφρόντισαν. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ὁ πάντων ταλαιπωρότατος πρὸς ἀμφότερα ἀπορῶ. προσεπίκειται δ' ἡ πόλις ἀξιοῦσα

A annis vndecim, ſi & temporis & elocationis illius ratio habeatur, triplo plus emolumẽti nomine, debuiſſet accedere. Hoc verò cur non fecerit, ipſum interrogate. Nam ſi dicet præſtitiſſe domum non elocari: oſtendat, non duplicatum aut triplicatum eſse meum patrimonium: ſed ipſam duntaxat ſortem integram mihi eſſe reſtitutam. ſin de talentis quatuordecim, mihi nec ſeptuaginta minas reddiderunt, & ipſe me inſuper ſibi debere in tabulas retulit: eſt-ne accipienda vlla iſtorum excuſatio? minimè gentium. Itaque quum mihi tantum patrimonium relictum fuerit, quantum principiò audiuiſtis: & quum eius tertia pars, quinquaginta minas reditum ferat: quamuis liceret iſtis, quorum cupiditas infinita eſt atque inſatiabilis, ſi elocare domum voluiſſent, ex iſtis reditib. (nulla re mota, aut mutata) tum nos alere, tum publica obire munera, & quæ ex eis accederent, ea ſaltem ad cumulum adiicere: opes autem reliquas, quæ his duplo ſunt maiores, ita diſtribuere, ne eſsent ignauę, B ſed quæſtuoſæ: vt & ipſi (ſiquidẽ cupiditate pecuniæ vrgebantur) mediocria inde accepiſſent, mihiq́ cum ſorte ex reditibus rem familiaré auxiſſent: horum nihil fecerunt, ſed optimis mancipiis inter ſe diuenditis, reliquis è medio ſublatis, meos etiam veteres reditus deſtruxerunt, ſibimetipſis non mediocres de meo compararunt. Iam cùm cætera etiam omnia turpiter adeò ceperint communiter ambigunt, plus dimidia pecuniæ parte mihi ne relictum quidem eſse: ſed tanquam quinque talentum duntaxat ſint opes, ſic rationes de iis retulerunt. Ita reditus ex eis nullos oſtendunt, neque ſortem manifeſtè demonſtrant: ſed ipſa prædia tam impudenter abſumpta eſſe dictitant. Neque huius eos audaciæ pudet. Enimuero, quid mihi accidiſset, ſi ſub eorum tutela fuiſſem diutius, id ne dicere quidem poterunt. Nam quum decem annis præteritis, ab aliis tam pauca receperim, iſti etiam debere ſim inſcriptus: an non indignari debeo? Omnino clarum eſt, me ſi anniculus relictus, ſub iſtorum tutela ſexennium adhuc fuiſsem, nec iſta exigua ab eis fuiſse recepturum. Nam ſi ſuperiora rectè cõſum- C pta ſunt: nihil ex his quæ recepi, ſextum in annum ſuffeciſset: ſed me vel aluiſsent de ſuo, vel fame perire paſſi eſsent. An verò grauiter ferendum non eſt, aliorum familias, vel vnius, vel binum talentum relictas, elocatione duplicatas eſse, & triplicatas, vt iam munera publica ſint obeunda: meam verò, triremes inſtituere & magna tributa pendere ſolitam, iã propter iſtorum impudẽtiã nec minima poſse ſuſtinere? Quod tãdem ſcelus dici poteſt quo intẽtatũ iſti reliquerunt? qui ſe teſtamẽtũ clã abolituros ſperarint, & ſuã rem familiarem vſufructu noſtræ ſtabilierint, & ſua de meo patrimonia collocupletarint: meæ aũt familię, tãquã ſũmis à nobis affecti iniuriis, ſortẽ totam ſuſtulerint? Vos quidẽ ſi quẽ in vos delinquẽtẽ cõdẽnatis, ne ei quidẽ oẽs opes adimitis: ſed vel vxoris, vel liberûm miſerti partẽ aliquã illis relinquitis. iſti verò tãtò ſũt vobis crudeliores, vt etiã donis à nobis acceptis, quò tutelã bona fide gererẽt, tãtis nos cõtumeliis affecerint:* nec erubuerint, nec timuerint quicquã, nec miſerti ſint ſororis meę, ſi duobus ei talentis à meo patre legatis, nullã ſe dignã cõditionẽ cõſequeretur: ſed tãquã inimiciſſimi aliquẽ nõ amici & cognati relicti eſsent, nullius neceſſitudinis habuerint rationem. Sed ego miſerrimus omnium vtraque de re ſum dubius. Nam & publicè vrgeor, vt tributum

Amplificatio & cõmiſeratio.

conferam(idq. iurè. pater enim opes eam ad rem ſatis mihi magnas reliquit, pecuniam autem relictam iſti omnem acceperunt) & nunc, dum mea recuperare ſtudeo, in ſummum diſcrimen adducor. Nā ſi iſte abſolutus fuerit (quod abſit) centum minas mulctæ nomine debebo. Sin iſtum damnaueritis, lite æſtimata: non de ſua, ſed de mea pecunia litis æſtimationē ſoluet. mea verò dignitas agitur in hoc iudicio. Proinde non tantum patrimonio ſpoliabor, ſed etiam honoribus, niſi vos mei nunc miſertum fuerit. Quare oro vos, iudices, & ſupplico & obteſtor, vt legum & iuriſiurandi memores, quo adacti ius dicitis, ad noſtrum ius conſequendum nos adiuuetis: néve plus iſtius quàm noſtras apud vos preces valere patiamini. Æquum autem eſt, non ſceleratorum hominum: ſed contra omne ius humanitatis afflictorum vos miſereri: nec eorum, qui tam crudeliter aliena per fraudē detinent: ſed noſtri, qui longo iam tempore noſtro patrimonio caremus, prætereaq. ab iſtis affecti contumeliis, nunc de dignitate ac fama dimicamus. Alta vtiq. pater ēs noſter ſuſpiria duceret, ſi intelligeret, me, ſuum filium, in diſcrimen adductum eius mulctæ ſoluendæ, quæ propter dotes & donationes à ſe iſtis datas, exigeretur: & cum iam alij ciues non cognatorū modò, ſed etiam amicorum inopum filias de ſuo elocarint: Aphobum nec quam accepit dotem, velle reſtituere, idque anno decimo.

A εἰσφέρειν, δικαίως. οὐσίαν γὰρ ἱκανὴν πρὸς ταῦτα κατέλιπέ μοι ὁ πατήρ· τὰ δὲ χρήματα τὰ καταλειφθέντα οὗτοι πάντα εἰλήφασι. καὶ νῦν κομίσασθαι τὰ ἐμαυτοῦ ζητῶν, εἰς κίνδυνον καθέστηκα τὸν μέγιστον. ἐὰν γὰρ ἀποφύγῃ οὗτος (ὃ μὴ γένοιτο) τὴν ἐπωβελίαν ὀφλήσω μνᾶς ἑκατόν. καὶ τούτῳ μὲν ἐὰν καταψηφίσησθε * τιμητὸν, οὐκ ἐκ τῶν ἑαυτοῦ χρημάτων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐμῶν ποιήσεται τὴν ἔκτισιν. ἐμοὶ δὲ ἀτίμητον τοῦτ' ἐστίν. ὥστ' οὐ μόνον ἔσομαι τῶν πατρῴων ἐστερημένος, ἀλλὰ καὶ προσητιμωμένος, ἐὰν μὴ νῦν ὑμεῖς με βοηθήσετε. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ, μνησθέντας καὶ τῶν νόμων, καὶ τῶν ὅρκων, οὓς ὀμόσαντες δικάζετε, βοηθῆσαι ἡμῖν τὰ δίκαια, καὶ μὴ περὶ πλείονος τὰς τούτου δεήσεις ἢ τὰς ἡμετέρας ποιήσασθαι. δίκαιοι δ' ἐστ' ἐλεεῖν οὐ τοὺς ἀδίκους τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τοὺς παραλόγως δυστυχοῦντας· οὐδὲ τοὺς ὠμῶς οὕτως τἀλλότρια ἀποστεροῦντας, ἀλλ' ἡμᾶς τοὺς πολὺν χρόνον ὧν ὁ πατὴρ ἡμῖν κατέλιπε, στερομένους, καὶ πρὸς, ὑπὸ τούτων ὑβριζομένους, καὶ νῦν περὶ ἀτιμίας κινδυνεύοντας. μέγα δ' ἂν οἶμαι στενάξαι τὸν πατέρα ὑμῶν, εἰ αἴσθοιτο τῶν προικῶν καὶ τῶν δωρεῶν, ὧν αὐτὸς τούτοις ἔδωκεν, ὑπὲρ τούτων τῆς ἐπωβελίας τὸν αὑτοῦ υἱὸν ἐμὲ κινδυνεύοντα. καὶ ἄλλους μέν τινας ἤδη τῶν πολιτῶν, οὐ μόνον συγγενῶν, ἀλλὰ καὶ φίλων ἀνδρῶν ἀπορούντων θυγατέρας παρὰ σφῶν αὐτῶν ἐκδόντας. Ἄφοβον δὲ μηδ' ἣν ἔλαβε προῖκα ἐθέλοντα ἀποδοῦναι, καὶ ταῦτα ἔτει δεκάτῳ.

B

ARGVMENTVM.

HÆc oratio ſecundo loco eſt habita: & quorundam, quæ prius etiam dicta ſunt, repetitionem continet.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ.

ΟΥτος ὁ λόγος ἐπηγώνισται. ἔχει δὲ καὶ τῶν προειρημένων ἐπανάμνησιν.

DEMOSTHENIS IN APHOBVM ORATIO SECVNDA,

Hieronymo Vvolfio interprete.

Querela de aduerſarii improbitate, & refutato Gylonis debiti.

CVm Aphobus apud vos & multa & magna mēdacia dixerit: primùm id refellere conabor, quod inter eius dicta moleſtiſſimè tuli. Dixit enim, auum meū fuiſſe ærarium, proptereaq. noluiſſe patrem ſuam domum mercede locari, vt ne in periculū deueniret. Ac prætextu quidem hoc vtitur: ſed eum ærarium obiiſſe, nullo prorſus teſtimonio probauit: eáq. de re dicere diſtulit, extremū iudicij diem aucupatus: atq. ipſū teſtimonium ad poſteriorem orationē reſeruauit: fore ſperans, vt per eam rem calumniandi ſibi daretur ocaſio. Quòd ſi teſtimonium illud legerit: diligenter animaduertite. Inuenietis enim dictū eſſe à teſtibus: eū non eſſe, ſed fuiſſe ærariū. Illud igitur, quo aduerſarius pręcipuè nititur, in primis refutare conabor, idq. de quo inter nos omnis eſt cōtrouerſia. Quod ſi tū licuiſset, neq. tēporis anguſtiis per inſidias ea re excluſi eſsemus: teſtib. planū feciſsemus, pecuniā ſolutā, & reipub. per eū ab omni parte ſatis eſſe factum. Nūc magnis argumētis oſtēdemus, eū neque debuiſſe quicquā, nec vllū periculū fuiſſe nobis, ſi patrimonio palā frueremur. Primùm Demochares quā materterā meā, Gylonis filiā in matrimōio habet, ſuas opes nō occultat, ſed & ędilitate fūgitur, & triremes ad bellū inſtruit, & reliqua munia publica obit, neq. harū rerū quicquā pertimeſcit. Deinde ipſe pater tū reliquas opes, tū quatuor talēta cū trib. millib. drachmarū palàm habuit, quę iſti & in teſtamēto fuiſse p̄ſcripta, & ſe accepiſſe, mutuis ipſi & teſtimoniis ſeſe

C

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΠΟΛΛΑ καὶ μεγάλα ψευσαμένου πρὸς ὑμᾶς Ἀφόβου, τοῦτ' αὐτὸν ἐλέγξαι πειράσομαι πρῶτον, ἐφ' ᾧ μάλιστα ἠγανάκτησα τῶν ῥηθέντων. εἶπε γὰρ, ὡς ὁ πάππος ὤφειλε τῷ δημοσίῳ, καὶ διὰ ταῦθ' ὁ πατὴρ οὐκ ἐβούλετο μισθῶσαι τὸν οἶκον, ἵνα μὴ κινδυνεύσῃ. καὶ τὴν μὲν πρόφασιν ποιεῖται ταύτην, ὡς δ' ὀφείλων ἐτελεύτησεν ἐκεῖνος, οὐδεμίαν παρέσχετο μαρτυρίαν. ἀλλ' ὡς μὲν ὦφλεν, ἀνεβάλετο, τηρήσας τὴν τελευταίαν ἡμέραν. ταύτην δὲ εἰς τὸν ὕστερον λόγον ὑπελείπετο, ὡς διαβαλεῖν τὸ πρᾶγμα ἐξ αὐτῆς δυνησόμενος. ἐὰν ἀναγνῷ προσέχετ' αὐτῇ τὸν νοῦν. εὑρήσετε γὰρ, οὐχ ὡς ὀφείλει μεμαρτυρημένην, ἀλλ' ὡς ὦφλε. τοῦτ' οὖν ἐλέγξαι πειράσομαι πρῶτον, ἐφ' ᾧ φρονεῖ μάλιστα ὃ καὶ ἡμεῖς ἀμφισβητοῦμεν. εἰ μὲν οὖν τότ' ἐξεγένετο, καὶ μὴ τῷ χρόνῳ τοῦτ' ἐνηδρεύθημεν· παρεχόμεθ' ἂν μάρτυρας ὡς ἐξέτισε τὰ χρήματα, καὶ πάντ' αὐτῷ διελύετο τὰ πρὸς τὴν πόλιν· νῦν δὲ τεκμηρίοις μεγάλοις ἐπιδείξομεν, ὡς οὔτε ὤφειλεν, οὔτε ἦν κίνδυνος ἡμῖν οὐδεὶς, φανερὰ κεκτημένοις τὰ ὄντα. πρῶτον μὲν γὰρ Δημοχάρης ἔχων ἀδελφὴν τῆς ἐμῆς μητρὸς, θυγατέρα δὲ Γύλωνος, οὐκ ἀποκέκρυπται τὴν οὐσίαν. ἀλλὰ χορηγεῖ καὶ τριηραρχεῖ, καὶ τὰς ἄλλας λειτουργίας λειτουργεῖ, καὶ οὐδὲν τῶν τοιούτων δέδοικεν. ἔπειτα αὐτὸς ὁ πατὴρ τήν τε ἄλλην οὐσίαν, καὶ τέτταρα τάλαντα, καὶ τρισχιλίας φανερὰς ἐποίησεν. ἃς οὗτοι γραφῆναι ἐν ταῖς διαθήκαις καὶ λαβεῖν σφᾶς αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων καταμαρτυροῦσιν.

ἔπ